

Sevi.der/gi

NİSAN 2026

SAYI:4

Eylül Behiye SARI - Kapak Resmi ve Öyküsü
Aysu SEVTEKİN - Mum Işığına Mühürlenmiş Cümleler
Haydar ÇAĞLAR - Sevgiye Dair
Mehmet Emin YENİÇERİ - Son sözler
Remzi YILDIRIM - "Hüdaverdi Destanı: Açlığın ve Onurun Türküsü"
Sümeyye TEMEL - Buz Kılıç

Muzaffer ÖZEN - Acı Ekmek
Nesrin YATKIN - Bir Bayram Havasında
Şerif KAYA - Su perisi ve Almetin
Güneş SEDETALTUN - Dert
Hüseyin ER - Sessiz Duygular
Yaşar ERKMEN - Biz Bir Fazlaydık
Elif GENCER - Anılara Yolculuk
Melek ATEŞ - Karpuzcu
İrem ŞENDAL - Karataş

Perihan CAN - Disco Bar'ın Önündeki Sepet
Halit Ziya UŞAKLIĞİL - Kırk Para
Ahmet Muhip DRANAS - Şiirler
Durmuş SİĞİRCİ - Düşünceli Sanat
Veli CUMA - Ey Koca Düldül
Cihan SOLAK - Ben Bana Karşı
Esra TEPE - Aşkın Büyüsü
Ecdat GÜVEL - Aşktan da Aşkın Bir Aşkın Öyküsü
Mehmet ÇETİN - Koronali Günler

Sevi.der/gi

Adana Sanatevi Derneği Adına Sahibi
Ecdat GÜVEL

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Ecdat GÜVEL

Genel Yayın Yönetmeni
İbrahim Çetin DERDİYOK

Editör
Yaşar ERKMEN

Hukuk Danışmanı
Sabri ÇİÇEKLİ

Yayın Kurulu
İbrahim Çetin DERDİYOK
Bedri AYDOĞAN
Bilge KARGA GÖLLÜ
Mustafa EMRE
Tiraje Zeynep YÜREĞİR
Aysel YENİDOĞANAY
Yaşar ERKMEN
Yadigar ÖZTUGAY
Songül YURDACAN
İlhan GERİMTERLİ
Mehmet Emin YENİÇERİ
Ecdat GÜVEL

Görsel Sanat Yönetmeni
Kerem Yücel GÜVEL

SPONSOR
Özel Minecan Okulları

Kapak Resmi
Eylül Behiye SARI

Sevi.der/gi Adana Sanatevi Derneği Süreli
Yayın Organıdır.

TEMSİLCİLER:
BOLU- Mehmet Bayraktar (05334323698)
TOKAT-Sefa ATA (05423141415)
AMASYA - Veli ÇELİKTAŞ (05078804558)
DÜZİÇİ - Hüseyin ER (05448761280)

İLETİŞİM
Tel : 05052782996
Mail : sevidersanat@gmail.com
Huzurevleri Mahallesi 77231 Sokak Yıldız
Sitesi A Blok Zemin Kat Çukurova/ADANA

İnternet sayfası:
www.sevidergi.com
www.sevidergi.com.tr

Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya
kamuoyu önünde söz vermiştir.

OFSET HAZIRLIK & BASKI
Arslan Güneydoğu Gazetecilik,
Matbaacılık ve Kağıtçılık AŞ
Yeni Doğan Mah. 2108 Sokak. No: 13/A
Yüreğir / ADANA

BU SAYIDA

Dergimizin bu sayısı da öykü ve şiirlerle dolu çıktı. Kapak resmimizi ilkökul 4. sınıf öğrencisi Eylül Behiye Sarı yaptı ve öyküsünü yazdı. Bedri Aydoğan Hoca, Edebiyat Tarihimizden köşesi için Halit Ziya Uşaklıgil'den bir öykü, Ahmet Muhip Dranas'tan şiirler seçti, yayınlıyoruz. Lise öğrencilerinin fotoğraflara yazdıkları öyküleri yayınlamaya devam ediyoruz. ÇÜ Türk Dili ve Edebiyatı öğrencisi iki gencimizin şiirlerini de bu sayımızda okuyacaksınız.

İlk sayısını Çukurova Kitap Fuarı nedeniyle iki bin adet bastırdığımız dergimizi bin adet olarak bastırmaya devam ediyoruz. İlimizde önemli etkinliklerin (Altın Koza, Çukurova Kitap Fuarı vb.) olduğu aylarda sayıyı artırarak iki bine, üç bine çıkaracağız. Dergimizin aydın bir okur kitlesi ile buluşması için aşağıdaki yerlere dağıtıyoruz:

KÜTÜPHANELER:

1. ÇÜ Kütüphanesi
2. ATÜ Kütüphanesi
2. İnce Memed Kütüphanesi
3. Adana il Halk Kütüphanesi
4. Yeşilyurt Bilgievi Küt.
5. Sarıçam Halk Kütüphanesi
6. Osmaniye Korkut Ata Ü. Merkez Kütüphanesi

FAKÜLTELER:

1. ÇÜ Türk Dili ve Edebiyatı Böl.
2. ÇÜ Güzel Sanatlar Fakültesi
4. ÇÜ Türkçe Bölümü
5. Korkut Ata Ü. Türk Dili ve Türk Edebiyatı Böl.

TİYATROLAR:

1. ABB Şehir Tiyatrosu
2. Adana Devlet Tiyatrosu
3. Seyhan Şehir Tiyatrosu
4. Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası

KİTAPEVLERİ:

1. Çukurova
2. Karahan
3. Kitapsan

LİSELER:

Adana Kız Lisesi - Kozan Anadolu Lisesi

SANAT DERNEKLERİ - SANATÇI MEKÂNLARI: 1. Adana Sanatevi Derneği 2. Ressamlar Derneği 3. AFAT 4. Yazarlarevi 5. Taş Mekân 6. Fotoğrafya 7. Orijinalist

MESLEK ODALARI - ÖĞRETMEN SENDİKALARI

Mayıs ayı sayımız için öykü ve şiirlerinizi bekliyoruz. Öykülerin bin sözcüğü geçmemesini, şiirlerin de çok uzun olmamasını yeğliyoruz. Bu uyarımızın bir zorunluluktan kaynaklandığını dikkate alacağınıza inanıyoruz.

YAYIN KURULU

KAPAK RESMİNİN ÖYKÜSÜ

Bu dünya bizim, yani çocukların hayal gücü olmasaydı resmim bu şekilde olmazdı. Mesela yapboz parçaları neden mi? Dünya parça parça kurulmuş. Biri müzik çalıyor, çünkü burada herkes kendi sesini duyabiliyor. Bir bebek uyuyor, çünkü burası güvenli bir yer. Biri zıplıyor, çünkü özgürlüğü hissediyor, çünkü etrafta dolaşan insanlar sadece ziyaretçi değil. Bura özgür ve güvenlice yaşayan çocukların!..

Eylül Behiye SARI
Necip Fazıl Kısakürek İlkokulu
4/D Sınıf öğrencisi

Bu dergide yer alan tüm yazı ve fotoğraflar, yazarın gönüllülük esası ile sanat ve sanatçıya katkıları adına,
Sevi.der/gi'de yayınlanmak üzere yazarın kendi rızası ile yollanmış olup, dergiye bedelsiz şekilde basılmıştır. Dergide yer alan yazı ve fotoğrafların tamamının, fikri ve sinai hukuk çerçevesinde sorumlulukları yazara aittir.

MUM IŞIĞINA MÜHÜRLENEN CÜMLELER

Aysu SEVTEKİN

Ah Eleni, ah!.. Kalbim ağzımda atıyor yine. Seni görmeden önce hep böyle oluyorum. Sana duygularımı nasıl belli edeceğimi defalarca döndürüyorum kafamda. Sonra sen görünüyorsun. Önce başımı döndüren parfüm kokun değişiyor burnuma. Biraz daha yaklaşınca zümrüt yeşili gözlerinle buluşuyor gözlerim. Orada kalıyorum. Öylece doya doya saatlerce gözlerine bakmak istiyorum. Bu yaştan sonra genç delikanlı gibi çarptırıyorsun bu yüreği. 65 yaşında kırgın, yorgun bir adamın her sabah uyanırken yaşam sevinciyle, umutla uyanmasını sağlıyorsun ya. Tanıştığımızdan beri, 10 yıldır böyle Eleni. Bana bir kalbim ve ruhum olduğunu hatırlattın. Gözlerine her değdiğinde gözlerim, “Yaşamak istiyorum!” diye haykırıyor ruhum. “Nasılsın?” diye sormayı unutup öylece ayakta kalıyorum bir süre. O yüzden o şaşkın hâllerim. Sonra sarılıp, yanaklarından öpüp karşıma oturmanı bekliyorum. Beş on dakika içinde burada olursun. Heyecandan ellerim buz kesti. Zaman yaklaştıkça zaman duruyor sanki. Seni görmek için sabırsızlanıyorum. Gel bugün kır inadını Eleni. Gel teslim ol sevgiye. İndir zırhlarını, kalkanlarını. Benim, Dimitri. Kalbini sana açmış, hayatının kalanını seninle yaşamaya adanmış Dimitri. Aksi, huysuz kadın. Bugün bir kere olsun bırak geçmişi. Bırak!.. Anın ve geleceğin tadını çıkaralım.

Büyükada’nın en eski otellerinden birinde, beyaz ahşap pencerelerin önündeki koltuklara oturmuştu. Denize en yakın bölümündeydi. Nostaljik mobilyalar, koltuklar, şık abajurlar, avizeler, piyano, işlemeli porselenler, Büyükada’nın tarihini anlatan kitaplar ve mumlarla döşenmiş geniş lobi, yüz yıl öncesinin üç katlı köşklerinin tarihe tanıklık etmiş ve özenle anıları saklamış, en gözde misafirleri ağırlamış salonlarından biri gibiydi. Çalan Fransızca şarkılar, zamana ve farklı kıtalara yolculuk yaptırıyordu âdeta. Dimitri yürüyüş yaptıktan sonra eve gitmeden sık sık otelin lobisine gelir, kahvesini içerdi. Eleni ile en çok gittikleri yerlerdendi. Heyecanla saatine bakarken bir yandan, yağmuru izlemeye daldı. Saatlerdir yağıyordu. Gökyüzü grisi, denizi de en koyu renklerinden birine boyamıştı.

Yürümek genelde huzur verirdi ona. O gün, içinin huzursuzluğunu yürüyüş de söküp çıkaramamıştı. Yağmurun şiddetini azalttığı nadir anlardan birinde dakikalarca yürüdü otele gelmeden önce. Doğanın

sessizliğini dinledi önce. Kuşların cıvıltısı, yaprakların çıtırtısı, çalılarının arasından bir anda atlayıp miyavlayarak ona eşlik eden kediler, bahçe kapılarından burnunu uzatıp en sevimli gösterilerini yapan köpekler, başlarını kabuklarından çıkaran salyangozlar, renk renk çiçek açmış ağaçlar... Havada dondurucu soğuk da olsa mevsimin bahar olduğunu unutturmuyordu doğa. Güneş ve gökyüzü mavisi kendini hiç göstermese de evren fısıldıyordu bütün ihtişamıyla, mevsim bahar ve doğa uyanıyor, güneş yeniden açacak diye. Dimitri bir an olsun rahatlamaya başlamıştı doğada, anda kaldıkça. Evrenin işaretleri ve doğa her zaman içindeki kördüğümünün anahtarlarından olmuştu. Harikulade mimariyle yapılmış evleri seyre daldı yürürken. Yıllardır geçerdi o yollardan. Her defasında düşünürdü yaşanmışlıkları. Sokaklarında yürüdüğü evlerin içinde kim bilir neler yaşandı, nelere tanıklık etti bu binalar diye içinden geçirirdi. Sessiz sokakların ve yapıların ruhu olduğuna inanırdı. Bazen içi ferahlardı bazen kasvetle dolardı. Anlardı yaşanmışlıkların enerjisini, hissederd.

Takvim yapraklarına göre ilkbahar ama soğuğuyla, gökyüzünün grisiyle, denizin fırtınasıyla mevsim arafta. Ben de arafta gibi sıkışmış hissediyorum. Adı gibi ilkbahar olsun mevsim, kalbimden dolup taşsın sevgim.

Dimitri, zihninden sayısız düşünce geçirirken Eleni’nin kapıdan girmesiyle ayağa fırladı sevinçle. En son geçen hafta görüşmüşlerdi. Çok özlemişti. Sımsıkı sarıldı. Oturur oturmaz onun en sevdiği kahveden söyledi Eleni’nin gözleriyle konuştuktan sonra. Koyu bir sohbet başladı. Saatlerce her konudan konuşturlardı. Dimitri her zaman çok nazik, ince düşünceli ve sakın davranırdı. Kalbinin sıcaklığı ses tonuna yansırı. Eleni, dışarıdan bakıldığında sert, asık suratlı ve aksi görünürdü. Ses tonuna yansıyan sertlik, kendini korumak için dış dünyaya ördüğü ruhunun duvarlarının yankılarına benzerdi. Dimitri, cümleleri özenle seçip onunla ilgili güzel düşüncelerini söyledikçe o daha da kabalaşırdı bazen. Bu durum zaman zaman Dimitri’yi çok kırsa da onun kalbinin derinliklerini bilip anladığından ve her defasında Eleni, gönlünü almak için kendince bir şeyler yaptığından hemen yumuşar, pamuk gibi olurdu. Kırgınlıkları uzun sürmezdi. Hiç küsmemişlerdi tanıştıklarından beri. Dimitri,

Eleni’nin duygularından emindi, davranışları çoğu zaman tersini yansıtsa da. Bir yandan akşam gelecek olan dostlarını bekliyorlardı. Namık ve Leyla vapura binecekleri saati haber vermişlerdi.

“Ne güzel insanlar. Yıllardır dostuz. Noel akşamında bizi ne güzel ağırladılar değil mi? Bugün de sen onlara harika bir bayram sofrası hazırlayacaksın.”

“Şimdiden yiyeceğin yemeklerde aklın, değil mi Dimitri?”

Gülüştüler.

“Ah Elenimo, ah muzip kadın! Yine yaptın yapacağını.”

“Yaparım. Tabii aklın yemeklerimde bir yandan.”

“Sen çok güzel misafir ağırlıyorsun. Sunumun mükemmel. Yemeklerinin lezzeti eşsiz. Çok güzel geçiyor seninle o akşamlar. Keyifli sohbetler, uzun ve güzel akşamlar.”

“Çok özledim onları. Her sene ne güzel gelenek oldu. Onlar bizi Noel’de ağırlıyor. Biz onları bayramlarda. Yeri dolmaz bir dostluk. Aramızdaki güçlü ve derin bağı hiçbir şey bozamaz. Tanrıya şükürler olsun.”

Ah be kadın ah!.. Ben ne diyorum sen ne diyorsun. Yine çarptım duvarlarına. Ölür müsün alıp kabul etsen şu güzel sözlerimi. Ölür müsün sen de iki çift güzel söz etsen. Kalbim bir cümlele hasret. Bir gülüşünle, bir sözünle dünyalar benim olacak. Bilmez misin?

“Teşekkürler misafirperverliğime ettiğin iltifat için.”

Dimitri içinden geçirirken duyguları, birden irkildi bu teşekkürle. Nazik ve kararlı bir ses tonuyla söze girdi.

“İltifat değildi. Misafirperversin, o ayrı. Ama sözlerim doğrudan sana.” Ara vermeden devam etmek istedi.

“Annen nasıl, iyi mi?”

“Huysuz, aksi. Zamanında babama diyemediği her şeyin acısını benden çıkarmaya devam ediyor. Yılların suskunluğunu benimle bozuyor. Hiçbir şeyimi beğenmez, bilirsin. Senin bayıldığın yemeklerimi, misafir ağırlayışımı da dahil olmak üzere ne yapsam beğenmez. Bir kere güzel sözünü işitmedim. O, sadece eleştirir. Ama babam ne yapsa haklıydı ona göre. Çok kırdı, üzüldü ama hep duvar gibi sert durdu elaleme, ailesine, bana bile. Kızından bile sakladı gerçeği.”

Eleni’yi bu konuda ilk kez bu kadar açık konuşurken görmüştü Dimitri. Zihnindeki

cevapsız sorularla yıllarca ortada kalırken o anda yerini bulmuş da oturup bütün yorgunluğunu atmış gibi hissetti.

“Sen çok değerlisin Eleni. Annenin uzantısı değilsin. Annen gibi değilsin. Sen Eleni’sin.”

Eleni irkildi. Gözleri dolsa da belli etmemeye çalıştı.

“Eee nereden çıktı bunlar? Boş ver beni!”

“Boş veremem! Senin çok güzel yaptığın şeyler var bu hayatta. Ben söylüyorum işte. Çok güzel yemek yapıyorsun, çok güzel misafir ağırlyyorsun. Bunları da geç, kalbin güzel.”

“Annem görmemiş, annem duymuyor. Başkası ne desin bana? Yıllarca koca dayığı yedim. Hep ben suçluydum. Hep ben yetersizdim, eksiktim. Boşandım kurtuldum dedim. Onda da beni suçladı ailem dediklerim.”

“Ben görüyorum, duyuyorum. Boşandığın gün kurtuluşundu. Nasıl güzel kutlamıştık. İkinci hayatın başladı. Çünkü hak ediyorsun. Sevmeyi, seilmeyi hak ediyorsun. Ailen de olsa kimin ne dediği umurumda değil, geçmiş ve o ev kaderin değil Eleni. Bırak artık başkalarının, elalemin ne düşündüğünü. Sana değer vereni, seni seveni gör, duy artık!”

Eleni’nin kalp atışları hızlandı. Ellerini nereye koyacağını bilemedi. Kalktı pencereden, denize baktı. Sustular.

“Senin annen nasıl?”

“Bu defa susmayacağım. Bu defa senin korkularına, senin geçmişine teslim olmayacağım. Bu defa senin istediğin gibi olmayacak. Hoş, senin de istediğin bu değil. Senin yaraların, geçmişin öyle bir esir almış ki ruhunu. Sağlıklı düşünemiyorsun. Kalbinin sesini dinleyeceksin Eleni. O sesi dinlemen için ne gerekiyorsa onu yapacağım. Soruna cevap vereyim. Annem daha iyi. Sağlık sorunları var ama idare ediyor. Annem çok zor bir kadın. Hep haklı, hep onun istedikleri ve öncelikleri var hayatta. Babama da böyle davranırdı. Seninkinin aksine ben de babamın sesini pek duymazdım. Annem hepimiz adına konuşurdu. Babam yoktu, ben yoktum, kız kardeşim yoktu, sadece Katerina vardı! Sıkışıp kalmıştım yıllarca onun öğrettikleriyle. Sevgiyi, değer görmeyi başka türlü bir şey sanmıştım. Gidip anneme çok benzeyen bir kadınla evlendim sonra. Güya evdeki huzursuzluktan kaçacaktım. Daha beterine tutuldum. Cehennem azabı gibi bir evlilik yaşadım. Boşanmak kurtuluşum oldu benim de. Her şeye karışmak istedi annem. Ama ben artık uyanmıştım. Ben Dimitri olarak yaşamaya karar verdim. Ailemin, çevrem, işimin ve toplumun benden istedikleriyle değil, kendi istediklerimle yaşamaya başladım hayatı. Özüme sadık kalarak, kalbimin sesini dinleyerek. Gerçekten yaşamak bu. İkinci hayatım başladı. Eskiden sadece başkalarını

mutlu etmeye çalışırdım. Ben yoktum. Artık varım, yıllardır varım! Bu bencillik değil. Ben istediğim gibi yaşayarak sevdiklerime daha iyi geldiğimi fark ettim. Asıl bencillik bana değer verenleri yok sayarak yaşadığımı sandığım hayatmış! Ben değiştikçe, hayatımın merkezine bu kadar müdahale eden herkese, anneme dahi sınırlarımı koydukça, geçmiş yaralara takılı kalıp korkularla yaşamaya esir olmaksansa sevgiyi ve kalbimin sesini dinlemeyi seçtikçe, ben, ben oldum ve annemle birlikte çevremdeki herkes dönüşmeye başladı. Bana daha fazla saygı duydular. Annemi çok seviyorum. Sınırlarımı koruyarak, kendim olarak da annemi sevmeye devam edebilirim. İlişkimiz çok daha sağlıklı bir hâle geldi. Çok daha güzel vakit geçiriyoruz böyle. Asıl önceki hâlimizdi bizi yiyip bitiren, tüketen.”

Eleni ne diyeceğini şaşırdı. Yumuşak bir ses tonuyla dudaklarından dökülüverdi.

“Leyla’lar vapurdan inmek üzere. Bize gidelim. Sonra konuşuruz bunları.”

Dimitri derin bir iç çekti. Saate baktı. Zaman gerçekten yaklaşmıştı. Konu çok derindi ama misafirleri gelmek üzereydi. Kalbinden geçeni mühürledi. İçinden geçirdi gözleri konuşarak. Bu defa da sonra. Ama çok az sonra Elenimo. Bu defa senin sonralarına bırakmayacağım..

“Geçmişini değiştiremeyiz ama şimdi ve gelecek bizim Elenimo. Bir tane hayatımız var. Ölüm var. Konuşacağız. Gidelim şimdi eve, geç kalmayalım.”

Eleni, her zamanki gibi çok güzel bir masa hazırlamıştı. Keyifle sohbet ediyorlardı yemeklerini yerken. Namık ve Leyla, dostlarındaki garipliği fark ettiler. Aralarındaki duygusal ve derin bağı biliyorlardı. Zaman zaman açılmıştı konusu. Eleni’yi ikna etmek için konuşmuşlardı. Her defasında o duvara onlar da çarpmıştı. 30 yıllık evliyidiler. Birbirlerine duydukları sevgi, aşk ve saygıları, ilişkilerini yıllar geçtikçe daha da sağlamlaştırmıştı. Dimitri ve Eleni, dostlarının aşklarına gıpta ile bakıyorlardı. Namık ve Leyla da onların arasındaki aşkı görüyor ve onları bir araya getirmek için ellerinden geleni yapıyorlardı. Ne zaman konuyu açsalar, sözlerini yarıda kesip konuyu kapattırmıştı Eleni.

Dimitri daha fazla konuşuyordu o akşam. Eleni çok durgundu. Kafası dalgındı. Sürekli düşünüyordu. Bir ara mutfığa gitti tatlıları getireceğini söyleyip. Bir süre gelmedi. Merak ettiler. Seslendiler. “Geliyorum, siz devam edin.” sözüyle rahatladılar.

Eleni beyaz bir pastayla döndü masaya. Pastanın üzerinde küçük bir kalp vardı. Yedi tane beyaz mum yanıyordu. Dimitri ve masadakiler şaşkına dönmüştü. Eleni’nin gözlerindeki hüzünden, korkulardan,

kayıtsızlıktan, öfkeden eser kalmamamıştı. Heyecanla ve yumuşak bir ses tonuyla söze girdi pastayı usulca masaya bırakarak.

“Beklettim sizleri, özür dilerim. Ama asıl özrüm Dimitri’ye. Yarım saat beklettiğim için değil. Yıllardır beklettiğim için. Birlikte yaşayacağımız tüm o güzel anları bu kadar ertelediğim için. Özür dilerim. Sen haklıydım. Bir gün bunun olacağını hissediyordum içimin derinlerinde bir yerlerde. Ama kaçıyordum. Bugün çok büyük bir şey oldu. Beni tamamen uyandırdın. Özür dilerim. Seni çok üzdüm, kırdım. İsteyerek yapmadım. Elimden başkası gelmedi. Bilmiyordum ama öğrendim. 45 yıl öyle yaşamışım. Gerçekten ben olduğum için beni seven olmamıştı hiç. İnanamadım belki, bilmiyorum. On yıldır varlığın, bana kattıkların, sevgin ve her şey için sonsuz teşekkürler! Deli gibi korkmuşum ben sevgiden. İnsan her yaşta öğrenebilir, değişebilir. Seni çok seviyorum keçi inatlı adam! Hem sırdaşım hem can yoldaşım hem sevgilim. Bu yedi mumun her birinin anlamı var. Can dostlarımız sizden de özür dilerim, sizi de istemeden kırdım bu konuda. Geçmişini değiştiremeyiz ama şimdi ve gelecek bizim, Dimitri!”

Dimitri gözleri dolu, sevinçle ayağa fırladı. Eleni’nin yanına gitti.

“Sonunda be kadın, sonunda! Seni çok seviyorum. Ah Elenimo! Hoş geldin! Bahar şimdi geldi işte. Anlat bakalım yedi mumun anlamını. Sen anlat, sabaha kadar dinlerim!..”

SEVGİYE DAİR

Ben bir yeşili severim,
Bir de maviyi,
Yeşili ve maviyi seveni
Sevdiğim gibi.

Ben üretene de severim,
Bir de üretip paylaşıcı.
Hem üretip hem de paylaşmayı
seveni,
Sevdiğim gibi.

Ben seveni severim,
Yaradan’dan ötürü.
Sevgiyi kutsal bileni,
Sevdiğim gibi.

Alınma sen ey güzel yurdum,
Seni toptan severim,
Seni sevenleri
Sevdiğim gibi.

Haydar ÇAĞLAR

SON SÖZLER

Mehmet Emin YENİÇERİ

Memlekete uğradıkça, köyün yaşlılarını ziyaret etmek âdettendir diye, her gidişimde birini ziyaret ederek hem gönlünü alıyor hem de yakın çevrelerinden görmedikleri saygıyı gösterip, kendimce yeni bir yol açmak istiyordum.

Akıl defterimde tuttuğum yaşlı bir köylü ile konuşuyor; bu dünyada görüp geçirdikleri, derleyip topladıkları kültür dağarcıklarına şöyle bir bakıp geçmek istiyordum. Bu sefer sıra Bekkor Mehmet'te idi. Gördüğüm kadarıyla yaşlı insanlar çok konuştukları için; oğulları, gelinleri ve torunları tarafından pek hoş tutulmuyorlardı. Ama misafir geldiğinde el gördülük bir saygıyı esirgemiyorlardı.

Ben ihtiyarın kapısına vurup içeri girince, selamıma güf sesiyle karşılık verdi. Yerinden kalkmaya yeltenirken, eliyle göstererek,

“Şöyle, başköşeye geç otur bakalım.” dedi.

Oturmadan önce, elini samimiyetle sıktım. Ona ayırdıkları küçük odada şık bir eski zaman şöminesi, küçük bir pencere, ince nakışlı eski bir sandık, ne işe yaradığını tam olarak çıkaramadığım bazı ahşap avadanlıklar ve demet demet bağlanıp kurutulmuş şifalı otlar asılmıştı duvarların yüzündeki çivilere. Köyde elektrik vardı, ama Bekkor Mehmet'in şöminesinin rafında, haznesi hâlâ gazyağı ile dolu, dört numara bir gaz lambası yerli yerinde duruyordu.

“Köye pek uğramıyorsun çocuk. Ama haberini alıyordum. Koca Arif, senin gibi bir torunu olduğunu bilseydi ne derdi acaba?” dedikten sonra, derin bir iç çekti. Neşeli bir sohbete başlamak üzereydik ki, ev ahalisi birer ikişer, Bekkor Mehmet'in odasına doluşmaya başladı. Her gelen ayrı ayrı, “Hoş geldin!” diyerek duvar dibine, yan yana tespih boncuğu gibi dizilip oturuyorlardı.

Biraz sonra, Bekkor Mehmet'in torunu olduğunu tahmin ettiğim bir genç kız, elindeki çay tepsisiyle içeri girdi; önce misafire der gibi bana doğru yöneldi. Ben, hafif bir el işareti ile dedeyi gösterince, ilk çayı dedenin önüne bıraktı. Bekkor Mehmet, önce önüne bırakılan çaya, ardından da bana, oğluna, gelinine ve torunlarına baktıktan sonra, genç kıza “El üstünde tutulasın!” dedi. Duvar diplerinde oturanların üstünde bir daha göz gezdirdikten sonra; yüzünde, biraz saygı ve görgü öğrenin der gibi bir ifade belirdi.

Bekkor Mehmet'in küçük oğlunun kırk yaşını geçkince karısı, yüzündeki tebessümle sürekli konuşuyor, şehirden haber soruyordu. Sözü, gelininin ağzından kapıp oğlu başladı

konuşmaya. Söz kargaşası uzadıkça, Bekkor Mehmet oturduğu yer minderinin yanındaki bastonu hafifçe kavıyor, derin bir nefes çektikten sonra yavaşça geri bırakıyordu. Zaman hayli geç olmuştu. Kol saatime bakarak,

“Artık kalkayım.” dedim.

Bekkor Mehmet, “Otur! Sanki sabah mı oluyor? Köyde ne kadar ihtiyar varsa hepsini dinledin. On yıldır sıranın bana gelmesini bekliyordum.” dedi.

Hemen durumu düzeltmek için, “En son ağır taş yerinden kaldırılır Mehmet amca.” deyince, şöyle bir gerinip sırtını duvara iyice yaslarken, çıkın artık der gibi odadakilere bir göz işareti yaptı. Önce oğlu kalktı, sonra gelini ve torunları. Çıkarken de, “Bir şeye ihtiyacınız olursa seslen baba.” dedi oğlu. Odada baş başa kalınca, cebinden iri taneli otuzüçlük kehribar tespihini çıkarıp keyifle şaklatmaya başladı.

Üst dudağı ile birlikte bıyığını epeyce gevdikten sonra, aklında bir şey varmış gibi hafifçe gülümsedi;

“Yaş geldi çatı. İşte ömrün sonu!” dedi.

Yüzünde, sözlerinin boşa gitmemesini ister gibi duygular geziniyordu. Odanın havası gittikçe ciddileşiyordu. Şöminedeki ateş sönmek üzereydi. Yerinden kalktı; kapının önünden bir meşe kütüğü, üç de kısa odunu bir kolunun üstüne aldı, bastonuna bastıra bastıra gelip şöminedeki ateşi canlandırdı. Köşedeki yer minderine oturduktan sonra; “Gökte ay yok, amma bütün yıldızlar eksiksiz yerli yerinde.” dedi.

Biraz daha soluklandıktan sonra, “Geceler hep siyah giyinir zanneder insanoğlu. Öyle değil, hiç de değil; gece, çırılçıplaktır. Gerçeğin ta kendisidir, amma biz derinliğini göremeyiz. Ay çıkıp da gecenin kara fistanını biraz soldurunca, gözümüze inen perde hafifçe kalkar, ay ışığına batırılmış bir tül kalır aramızda. Ya, işte böyle!” derken, lafı dolandırıyordu, ama ucunu nereye getireceği belli değildi. Düşünceli hâliyle, gözkapaklarını aşağı indirip çenesini göğsüne dayayınca, sakalının ucu yukarı doğru kıvrıldı.

“Geceler hep kara, amma Kara Elif kırmızı fistan giyerdi. Babası köyün ağasıydı. Bunda bir cilve vardı, sorma gitsin; konuşurken, duru derelerin suyu gibi civil civil akar, insanda akıl makul bırakmazdı. Aaah ah! Biz beş altı kişi, her gün, bunların evine çalışmaya giderdik. Öyle yevmiye verdikleri filan da yok, sırf onu görmek için.” dedi.

“Bu hikâyeyi hiç duymadım.” dedim ona.

“Duymazsın tabii; çocuklar, babalarının bu tür

işlerini konuşmazlar. Deden de aramızdaydı!” deyince, şaşkınlığım bir kat daha arttı. “Kimimiz evli, kimimiz bekârdı o zaman. Bende iki çocuk, bir de karı bekliyordu evde! Amma gözümü kan bürümüş bir kere...” derken gözleri, ocaktan yansıyan ışıkla çakmak çakar gibi kıvılcımlanıyordu. Biraz soluğunu devşirip konuşmaya devam etti:

“Öğle yemeğinde önümüze bir tepsi yavan bulgur pilavı, birer yufka ekmek, bazen de birkaç baş kuru soğan getirirdi. O soğanlar sanki soğan değil, hicaz hurması gibi gelirdi damağımıza. Elinin değdiği her şey tatlanır, dilinden dökülen sözler ballanırdı. Bir gün iş paydosunda, içimizdeki bekârlardan biri durumu sezmiş, ‘Siz evlisiniz. Aradan çekilin!’ dedi. İmkân mı var çekilmeme, ‘Bana bak! Dalda bir kırmızı elma var, kimin eline düşerse o yer’ deyip, kestirip attım. ‘Tamam!’ dediler. Çünkü kimse ondan uzak durmak istemiyordu. Ağa da meseleyi biliyormuş, amma bizi beleş çalıştırmak deyyusun hoşuna gidiyormuş.” derken bıyık altından gülümsüyor, yüzünde muzip bir delikanlı havası geziniyordu. Düşüncelere daldı. Biraz sonra kırık bir sesle yine konuşmaya başladı:

“Bir güz günüydü. ‘Ağanın evinde düğün var.’ dediler. Gittim ki ne göreyim, eski âşıkların hepsi orda. Kara Elif'i ata bindirdiler. Kemanla, tefle, üç köyden birikmiş bir seğmen alayının önüne katıp götürdüler. Hepimiz ardından bakakaldık!” dedi.

“Hâlâ unutmamışsın Mehmet amca.” dedim. Düşüncelere daldı uzunca bir süre. Başını hafifçe kaldırıp gözlerime baktı.

“Kim unutmuş ki?” dedikten sonra, gözleri, ocaktaki alevlere dalıp gitti.

“Kara Elif ölmüş.” dedim. Başını hızla benden tarafa çevirdi. Onun ölümünden haberi olmadığı bakışındaki hışımdan anlaşılıyordu, ama bir kere söz ağzımdan çıkmıştı.

“Bilmediğini bilmiyordum Mehmet amca.” dedim hatamı affettirmeye çalışır gibi. Sözlerimi duymamış gibiydi. Yüzünde, acı ve tatlı anıların kavgaya tutuştuğu izler dolaşıyordu. Sonra, biraz durulur gibi oldu.

Gözlerini, ocaktaki alevlerin üstünden kaldırıp yavaşça bana doğru baktı. Başını hafifçe sallayarak, yorgun bir sesle,

“Gayri vakit geldi. Ben bu kış çıkaramam. Hakkını helal et çocuk!” derken, veda eder gibiydi.

Üç ay sonra aldım haberini. Dediği gibi olmuş; kış çıkaramamış.

“HÜDAVERDİ DESTANI: AÇLIĞIN VE ONURUN TÜRKÜSÜ”

Tellidere’nin tozu kalkar sabahın
erkeninde,
Güneş yorgun doğar bu şehrin yoksul
yüzüne.
Bir kapı aralanır sessizliğin içinden,
Ne bir ses çağırır onu, ne de bir el
uzanır...
Adı Hüdaverdi’dir,
Kaderi suskunlukla yazılmış bir adam.

Bir zamanlar bir ocağı vardı dumanı
tüten,
Bir tas çorba, bir sıcak söz yeterdi
akşamlarına.
Sonra hayat, eksilte eksilte aldı her
şeyini...
Önce sevdiği kadın çekti kapıyı ardına,
Sonra evlat dediği iki can...
Geriye, duvarlara sinmiş yalnızlık kaldı.

Açlıkla tanıştı sonra...
Ama öyle bir açlık ki bu;
Sadece mideyi değil,
İnsanın içini kemiren bir boşluk.
Bir gram et girmede hayatına,
Ne bayram gördü, ne de bayram
sofrası...

Kapılar çaldı, iş aradı, umut aradı...
Her fabrika bir “hayır!” verdi yüzüne.
“Yaşlısın!” dediler,
“Vasfın yok!” dediler...
Oysa kim bilebilirdi ki,
En büyük vasfı “dayanmak”tı onun.

Bir gün bir boya sandığı düştü yoluna,
Belki kaderin son armağanı...
Aldı omzuna, yürüdü sokağa,
Kızbakkal Sokağı’na bıraktı
yorgunluğunu.
Bir kahve önünde eğildi hayata
Ve başladı ayakkabılara değil, kaderine
sürmeye cilayı.

Her fırça darbesi bir dua oldu
dudaklarında:
“Bugün de aç yatmayayım Allah’ım...”
Geçenler aceleydi, gören azdı,
Ama o, kimseye yük olmadan yaşamanın
gururundaydı.
Bir lokma ekmek, bir yudum su...
Ve akşam çökerken derin bir şükür
duygusu...

Ama beden dediğin, sabrın da bir sınırı
var...
Hastalık sessizce sokuldu kapısından.
Artık ne sokak vardı ne boya sandığı,

Ne de o incecik umut çizgisi...
Bir yatak, bir nefes, bir bekleyiş...
Ve başucunda okunan kutsal kelimeler...

Bir gün...
Hiç kimseyi incitmeden,
Hiç kimseye yük olmadan,
Usulca çekildi bu dünyadan.
Ne bir sitem bıraktı ardında,
Ne de bir isyan...

Ama asıl destan, o gün başladı...
Kurbanlar kesildi ardından,
Etler dağıtıldı sokaklara...
Dualar yükseldi gökyüzüne,
Gözler doldu, kalpler titredi...
Ve bir hakikat çarptı yüreklere:
“Hayattayken bir lokma et bulamayan
bir adam için,
Ölümünden sonra kesilen kurbanlar...”

Ey insanoğlu!
Hangi terazide tartarsın bunu?
Hangi vicdan kabul eder bu gecikmiş
merhameti?
Yaşarken aç bıraktığın bir cana,
Öldükten sonra kurduğun sofralar
Hangi yarayı sarar?

Hüdaverdi bir isim değildir artık...
O, bu çağın aynasıdır.
Görmek istemediğimiz,
Ama her gün yanından geçtiğimiz bir
gerçek...
Bir boya sandığı kadar sade,
Bir ekmek kadar mütevazı,
Ama bir ömür kadar ağır bir hikâye...

Şimdi Tellidere’de bir boşluk var...
Bir kaldırım taşı eksik,
Bir gölge kayıp...
Ama bir soru hâlâ orada duruyor:
“Biz ne zaman öğreneceğiz,
İnsanı yaşarken doyurmayı?”

Nihayetinde;
Bu destan bir adamın değil,
Bir toplumun hikâyesidir.
Hüdaverdi toprağa karıştı belki,
Ama bıraktığı iz
Toprakta değil,
Vicdanlarda yaşayacak.
Ve bir gün,
Birileri gerçekten duyarsa bu sesi,
Belki hiçbir Hüdaverdi
Bir gram ete hasret kalmayacak.

Remzi YILDIRIM

BUZ KILIÇ

Peki, en azından bir farkım yok mu
Suyun üzerinde yüzen bir toz
parçasından?
Suyun içindeki balık neden olamıyorum?
Belki de yüzgeçlerimden kurtulmalıyım
Ya da toz parçası olmalıydım
Fazla mıyım, az mıyım?
Ya da olması gerektiği gibi olan
Ama yine de yetmeyen mi?
Neredeydim, suyun üstünde mi
Yoksa, huzur bulduğum, altında mı?
Dâhil hissetmek istemiştin sadece
Dünyana, dokunuşlarına, düşüncelerine
Peki, suyun altında boğuluyor muyum
yoksa?
Kırmızı iplik, bizi bağlamaya yetmez
miydi?
İçinde neler olduğunu bilmek istemek,
Kabuğuna çekildiğinde sana neyin
dokunduğunu bilmek istemek,
Fazla mıydı sana? Ya da fazla olan ben
miyim?
Surların arkasını merak etmek,
Surlarına dokunmaktan sıkılan biri için
Ne kadarını aşmam gerek?
Peki, aşabiliyor muyum?
Ya da biraz daha ağırlığında ezilmem
gerek
Belki de kazımam sana zarar veriyordur
Duygularımı kazımak surlarına
Peki, bundan başka neyim vardı ki,
Sözlerimi kılıç bildim, benim gibi keskin
Sahip olduğum bütün varlığım, kılıcım.

Sümeyye TEMEL

ACI EKMEK

Muzaffer ÖZEN

Loğ taşıyla sürülen toprak damlı ya da paslı çinkolarla kaplı tek katlı, koyunayağı yer evlerinin çoğunlukta olduğu sokağın en son tarafındaki kulübemsi bir evde Fikriye teyze yaşırdı, yaşı otuzu aşmış bekâr oğlu Zirzop Niyazi'yle.

Fikriye teyze kedi ve köpekleri çok severdi. Aşını, ekmeğini o yoksul yüreğinin verdiği vicdani duygularla sokak kedi ve köpekleriyle paylaşırdı. Bu yüzden dardağan ağacının kollarının sarıp sarmaladığı avlunun gölgesinde kediler köpekler gezinir dururdu kuyruk sallayıp yalanarak. Fikriye teyzenin kedi ve köpeklerle olan dostluğunu bilen konu komşu da yemek artıklarını Fikriye teyzeye verir, kedi ve köpeklerin beslenmesine komşu dayanışmasıyla katkı sağlardı.

Dardağan ağacı dedim de aklıma geldi. Kedi ve köpeklerin Adana'nın nem yüklü nefes aldırmayan sıcağında gölgesine sığınıp yalanarak uyudukları dardağan ağacının meyvelerinden yararlanırdık biz çocuklar da... İki üç metre yüksekliğinde, koyu yeşil, sert ve geniş yapraklı, meyveli bir ağaçtı dardağan ağacı. Önceleri yeşil olan yuvarlak, fındık büyüklüğündeki meyvesi sıcakların da etkisiyle koyu mor renge bürünürdü. Ekşimsi bir tadı vardı. Meyvenin etli kısmını yer, sert çekirdeğini de kamış bir borudan üfleyerek mermi gibi kullanırdık mahalleli çocuklar arasındaki sokak kavgalarında.

Dardağan ağacının tohumlarından “dardağan büyüğü”nün yapıldığını da komşu kadınların konuşmalarından duyduğumu anımsıyor gibiyim. Dardağan ağacına tırmandığımızda Fikriye teyze biz çocukları, “büyü tutar” diye korkutmaya çalışarak ağaca çıkmamızı engellemeye çalışırdı.

Zirzop Niyazi, kemikleri sayılacak kadar zayıf, uzun boylu, kamburu çıkmış, sert ve siyah kıvrıkcık saçlı, avurtları çökmüş ilginç bir tipti. Üzerindeki mintan ve pantolon içinde kaybolmuş bir gölge oyununun kahramanı gibi gözlere çarpardı yürürken.

İçinde, yanmış makine yağı bulunan boya kutusu ve uzun ince bir çubuğun ucuna ipile bağlanarak sabitleştirilmiş bir fırçayla sabah serinliğinde gelip geçerci pencereye dayalı sedirlere oturmuş, nakış işleyen genç kızların önünden sırtarak. Kızlara da anlamlı bakışlar fırlatırdı zayıf yüzüne yayılan sinsi bir gülümsemeyle.

Bir elinde yağ kutusu, bir elinde fırça: “Daraba yağcısı geldi... Yağcı geldi...” diye sokak aralarında gezinir, darabalı dükkânların önünde durarak “Abi yağlıyım mı?” diye sorar; dükkân sahibinin onayı üzerine daraba kanallarını yağlar, karşılığında aldığı bozuk paraları cebine koyar, keyifle yürüyerek bu sokak senin, o sokak benim dolaşır dururdu ayağındaki derisi aşınmış kirli, altı delik ayakkabısıyla.

Gün boyu kazandığı üç beş lirayı da horoz döğüşlerinde bahse yatırır; akşamın ilerleyen saatlerinde bir taraftan yorgunluk, diğer taraftan kazancını horoz döğüşünde kaybetmenin verdiği can sıkıntısıyla sokağa girer; ürkek ve ağır adımlarla evin avlusuna doğru seğırtirdi.

Zirzop Niyazi avluya adımını atar atmaz annesinin kızgınlık yüklü sözleri yankılanırdı sokağın dinlenmeye çekilmiş evlerinin yorgun argın duvarlarında.

Fikriye teyzenin kızgınlığından dardağan ağacının serinliğine sığınmış olan kedi ve köpekler de payına düşeni alır, bağırsarak sağa sola kaçırdı.

Fikriye teyze kazancını kumarda kaybeden oğluna kızar, “Boyu posu devrilece, ciğerleri ağzına gelesice, pis meret!...” beddualarıyla hem söylenir hem de eline geçirdiği avlu süpürgesinin sapıyla Niyazi'nin sırtına, omuzlarına vurarak öfkesini bastırmaya çalışırdı.

Annesinin kızgınlığına ve azarlarına dayanamayan Zirzop Niyazi, kendini sokağa atarak evden uzaklaşmaya çalışırdı. Kaçarken ayağından çıkan ökçesine basılı ayakkabının tekini, onu kovalayan Fikriye teyze yerden alarak Niyazi'ye doğru fırlatır, “Soykası batasica seni, yağlı kurşunlara gelesin inşallah!...” ilençleriyle arkasından söylenirdi.

Zirzop Niyazi, ölgün ışıklı elektrik direklerinden birinin altında, ayakkabısının tekini ayağına geçirir; köpek tarafından kovalanan bir kedi çevikliğiyle oradan uzaklaşırdı kendini gecenin merhametli sırtına dayayarak.

Fikriye teyze ile oğlu Zirzop Niyazi'nin aralarındaki bu ilişkiyi, damlardan evleri birbirinden ayıran çit duvarların boşluğundan, bir sinema filmi gibi izler; bazen güler, bazen üzülürdük anne ve oğul arasındaki bu yoksulluk senaryosunun yarattığı drama.

BİR BAYRAM HAVASINDA

Bir bayram havasında memleket kan revan içinde, yoksulluk içinde.

Yorganı taştan, yüreği düştan, mintanı iki kuruşluktan.

Sevgilileri yarım yamalak kalmış hayal kırıklığından.

Geçmişe bir özlem, geleceğe kaygı; düşsüz, umutsuzluktan.

Bir bayram havasında daydı memleket benim çocukluğumda...

Yoksulluk hep vardı, dünya herkese eşit değildi ama

Sofrada sevdiklerimiz, hısımlarımız bildiklerimiz hep oradaydı.

Ne zaman büyüdük; büyüdükçe kırıldı heveslerimiz, sevinçlerimiz.

Bayram havasında değil artık memleketimiz...

Arşa yükseliyor feryatlar, ağıtlar, kurşunlar, coplar.

Çoluk çocuk aç, susuz; kulak vermiyor kimse.

Körpecik filizler, sicim gibi ağaçların gözyaşları dökülmekte.

İyi bayramlar havasında memleket, yalancıkıtan, yalandan...

Nesrin YATKIN

SU PERİSİ ALMESTİN

Şerif KAYA

Bu mahalleyi sürekli ziyaret eden, sırtlarındaki küfeler ile mahallenin günlük gereksinimleri olan sebze ve meyveyi karşılayan satıcılardan başka; haftada bir kez de olsa bu semte balıkçılar uğramazdı.

Bu balıkçı yolunu şaşırmış besbelli! Bilmeliydi bu mahalleden kimsenin balık almadığını.

-Taze balık... Derya kuzusu bunlar, taze balık! Denizden yeni çıktı!

Acemi balıkçı sokakta bir aşağı, bir yukarı gidip gelerek, bağıırıyordu!

Bizim evde balığın pişirilmediğini bildiğimden, nedenini babaanneme sordum.

-Babaanne, biz neden balık yemiyoruz? Hâlbuki çok yararlı bir besin olduğu söyleniliyor ve kitaplar öyle yazıyor.

Babaannem beni karşısına aldı, uzunca bir süredir bu soruyu kendisine sormamı bekliyormuş gibi yukarıdan aşağıya gözleriyle süzdü. Aradığını bulmuş gibi emin bir ses tonuyla;

-Gel otur karşıma Ayşe kızım. Artık sana öykümüzü anlatmanın zamanı geldi. Birinci ağızdan dinle ki yanlış bilgilerle kafan karışmasın. Senin yaşındayken beni de şimdi benim seni karşıma aldığım gibi, babaannem karşısına almış ve anlatmıştı:

Kuzey Kafkasya'nın verimli topraklarında yaşıyorduk.

Tanrı'nın insanlara verdiği tüm doğa güzellikleri ve zenginlikler topraklarımızda vardı. Bir rivayete göre; Tanrı dünyadaki toprakları insanlara dağıtırken, orayı kendine ayırmış! Toplantıya geç gelen Çerkezlere yer kalmayınca Tanrı sormuş:

-Neden geç geldiniz, bakın size toprak kalmadı. Çerkezleri temsilen giden;

-Konuğumuz vardı, onu ağırlamadan gelemezdik, konuğumuzu ağırlayıp öyle geldik, geç gelmemizin nedeni budur, demiş.

Gerekçelerini uygun, hatta çok örnek bir davranış olarak gören Tanrı;

-O hâlde kendime ayırdığım bu güzel toprakları size veriyorum, diyerek Çerkezleri ödüllendirmiş.

Bu topraklarda bolluk ve güzellik içinde yaşayan atalarımız, konuk severlikleri kadar, özgürlüklerine de düşkün insanlardı.

Kuzeyde gün geçtikçe güçlenen Çarlık Rusya'sı, güneye inme amacıyla özgürlüğüne tutkun bu halka zulmetmeye başladı.

Osmanlı gezginlerinin göz kamaştıran

vaatleri karşısında kararsız, Rusların zulmü karşısına çaresiz kalan Çerkezler, yurtlarını terk etmek zorunda kaldı.

Tarihte, insanların en çok 'kırima' uğradığı göçlerden biri olarak bilinen "Çerkez Göçü" böylelikle başlamış oldu.

Kağnı arabalarına, bizi gideceğimiz yere götürebilecek yiyecek ve barınma eşyalarımızı alarak yola çıktık. Kafkas Dağları'nı, Kabada Vadisi'nin derinliklerinden geçerek Soçi Limanı'na varmaya çalışıyorduk. Mevsim gereği yollar çamurdu, yolculuk zordu. Bazen bataklıklara batıp çıkarak, bazen sazlıklara tutunarak geçtik. En büyük engelimiz yağan yağmurlarla coşan Soçi Irmağı'nı geçmekti. İrmak suyunun geçmemize izin verecek kadar sığlaştığını tahmin ettiğimiz bir yerden, ırmağı geçmeye karar verdik.

Büyüklerimizin ormandan kestikleri ağaçlarla salları yapıldı. Biz salla karşıya geçerken, nehir suyu bizi sürükledi. Bu sürüklenme ve salın dağılması sonucu, annemi Soçi Nehri'nin azgın sularında bıraktık. Soçi Limanı'na varmadan, beş kişi olarak çıktığımız ölüm yolculuğundaki ilk kaybımızı verdik.

Yol boyunca kafilere katılanlarla birlikte, Soçi'ye doğru sanki bir insan seli olmuş akıyorduk. Yolumuz uzundu ve yağan yağmurlar yolu bataklık hâline getirmişti. Yolculuğumuz sırasında geceyi güzergâhımızdaki mağaralarda geçirmeye karar verdiler büyüklerimiz. Geceyi geçireceğimiz mağarada, gece yarasaların saldırısına uğradık âdetâ. Islak giysilerle zaten uyuyamadığım gibi, yarasaların sesi de bu olayın tuzu biberi oldu. Babamı ve kardeşlerimi mağarada bırakarak biraz temiz hava almak için mağaranın kapısına çıktım.

Perişan üst başım, çamurdan süpürgeye dönmüş saçlarımla yıldızları seyre dalmış ve içinde bulunduğum koşulları unutmaya çalışıyordum. Rüzgârla birlikte bulutlar sonrası dolunay bir sini gibi her yeri aydınlatıyordu.

Yıldızlar sanki bize göz kırpmış gibi parlıyordu. Ara sıra kayan yıldızları seyrederken yanı başımda bir ses duydum;

- Bir dilek tuttun mu?

Soluma dönüp baktığımda, üstü başı benim gibi çamur içinde kalmış, kısa kesilmiş saçları dolunayın aydınlattığı yüzünde yeni terlediği belli olan seyrek, kesilmemiş sakalı ile bir genç bana bakıyordu.

-Yooook, yok! Ne dileği?

Şaşkınlığımı üzerimden attıktan sonra devam ettim.

Olursa da sağ salım yerimize ulaşmamız olur. Görmüyor musun? Yol kenarları insan dolu. Onlar da bizim gibi kim bilir ne umutlarla yola çıkmışlar. Onların umutları yollarda kaldı. Tıpkı annemin umudu gibi! Bolluk içinde, özgürce yaşayacağımız yerleri düşlerken, çoğu insan umutlarını Soçi Irmağı'na ve Kabada Vadisi'nde bıraktı.

Genç, gözlerini ayırmadan beni seyreliyordu. Bakışları bir oktu sanki, ruhumun ta derinliklerine kadar inen! Onunla konuşurken içim açıldı. Bir süre sessiz kaldık. Sessizliği genç bozdu:

-Kiminlesin sen?

-Babam ve iki kardeşimle; ırmağı geçerken bindiğimiz sal parçalandı, annemi ırmağın sularına bıraktık.

Genç, bu anlatılanlardan sonra söyleyecek bir söz bulamadı. Yollarda onlarca dramatik olaylara tanıklık ettiğinden olsa gerek, söylenenleri kanıksamış göründü.

Dolunayın aydınlattığı yüzde bir dinginlik, masumiyet ve güven hissi veren bir güzellik görüyordum.

Farkına varmadan, genci dikkatlice inceliyordum. Seyrettikçe ruhumda bir ferahlama, bütün vücudumda ılık bir sıvının dolaştığını hissediyordum. Kendinden geçmişçesine genci seyrederken zamanın nasıl geçtiğini ve nerede olduğumu unutmıştım ki mağara ağzındaki seslerle kendime geldim.

-Ben gideyim; kardeşlerim belki uyanır, babam şimdi beni merak eder, dedim ve gittim.

Dönüp mağara ağzına doğru yöneldiğimde gencin hâlâ beni izlediğini sezinledim ve bana seslendiği de oldu ama ben gürültüden ne dediğini anlayamadım.

Gün ışımadan kafileler yola çıktı. Herkes kendi derindeydi. Bir an önce limana ulaşma uğraşı veriyorlardı.

Soçi Limanı'nda izdiham yaşanıyordu. Soçi Liman'ı son uğrakları olanlar, sokaklarda yatıyordu. Yanlarında bekleyen küçük çocuklar yürek burkuyordu. Çöplüklere atılmış insanları da herkes kanıksar olmuştu.

Herkes bir gemiye bir an önce binme telaşındaydı.

Türk gemiciler altın karşılığında yolcu taşıyor ve hasta olanları gemiye almıyorlardı.

Limanda uzun süre kaldık.

İnsanlar açlıktan, soğuktan kırılıyorlardı. Gördüğümüz manzara anlatılamayacak kadar hazindi.

Bindiğimiz gemi kapasitesinin çok üzerinde yolcu ile yola çıktı. Gemiye salkım saçak binen göçmenler, Karadeniz'in azgın dalgalarına karşı savaş veriyorlardı. Beşik gibi sallanan gemiden, kucağında çocuklarıyla düşen anneleri ve çocukları balıklar anında yok ediyordu. Kaptan da titizlikle seçip gemiye aldığı yolculardan hastalananları acımadan denize atıyordu. Zira gemide çeşitli hastalıklar baş göstermişti; kızamık, tifo, suçiçeği gibi.

Uzun yolculuk süresince açlıktan, hastalıktan, denize düşenlerden sonra; Soçi Limanı'nda binip İstanbul'a varan göçmen sayısı yolcuların üçte biri kadardı. Sağ kalanların da gemiden inecek ve ayakta duracak hâlleri yoktu.

İstanbul'da da bir süre bizi beklettiler, sonra sürekli kalacağımız yerleşim yerlerine gönderdiler. Kağnılarla başlayan yolculuğumuz, Sakarya Nehri'nin doğu yakasındaki küçük bir tepenin yamacındaki birkaç hanelik bir yerde son buldu.

Önce baraka olan konutumuzu süre içinde büyüttü babam. Büyük kardeş olarak evin işlerini ben üstlenmişim. Babam gece gündüz demeden çalışarak bize iyi bir yaşam ve gelecek hazırlama çabasıındaydı. Çevremizdeki herkes de bizim gibi çile çekmiş insanlardı.

Yaşadıklarımızı unutmamak, kültürümüzü yaşatmak için, her yıl, "Nart Ateşi Yakma"[1] şenliklerini kutlamaya başladık.

Önce küçük gruplar derken, bu kutlamalar tüm Çerkez göçmenleri kapsayacak şekilde genişledi.

Babam, gelişimizden altı yıl sonra bizi kutlamaların yapılacağı komşu köydeki şenlik alanına götürdü. Ben o zaman yirmi bir yaşına basmışım. Oraya tüm köylerdeki ve çevredeki Çerkezler gelmişti. Çeşitli şenlikler ve yarışmalar yapılıyordu. At üzerinde, belirlenen hedefe "ok atma" yarışması vardı.

Süt beyaz atının üzerinde, ayakları üzengide, ayak bileklerinden dizine kadar olan kısmıyla kendini ayakta tutan, atın üzerinde vücudunu bir yay gibi geren genç, elindeki ok ile hedefi tam on ikiden vurarak bütün seyircilerin alkışını aldı.

Seyircileri selamlamak için atının üzerinde önümüzden geçerken tanıdım onu. Zaten o da gözleri ile kalabalığın içinde birisini arıyor gibiydi.

O an zihnimde bir şimşek çaktı. Bu delikanlı Soçi Nehri civarındaki mağaranın girişinde sohbet ettiğim, gönlümdeki ateşi yakan gençti. Beni görüp tanıyıp tanımadığına aldırmadan peşinden gittim. Arkadaşları onu kutlarken bir kenarda durup kutlamaların bitmesini bekledim, ama bir ara göz göze geldik. Hemen

ileri atılıp,

-Sen ha!.. Altı yıldır köy köy, kasaba kasaba, şimdi de il il dolaşıp aradığım sen! Benim "Su Perim!" deyip bana sarıldı. Bizi seyredenlerin meraklı bakışları arasında bir süre öyle kaldık. Sohbetten sonra babamların olduğu yere beraber gittik ve babama tanıttım.

-Yolculuğumuz sırasında rastladığım arkadaşım.

Arkama dönüp,

-Sahi senin ismin neydi?

O heyecanla birbirimize isimlerimizi bile söylememiştik!

-Kuban, dedi.

-Benim adım da Almestin, dedim.

Kuban ile o gece, "Mezar Taşı Nöbetini" tuttuk. Sabahleyin, "Sürgün Andını" okuduk.

Kuban, gece boyunca olanları anlattı.

-Seninle karşılaştığımız o gece, gönlüme bir ateş düştü. Elmas gibi parlayan gözlerinle, çamurdan süpürgeye dönmüş ama altın sarısı saçlarınla, tüm umutsuzluğuna ve yaşama olan kızgınlığına karşın, yüzünün bir yerinde gizli olan o sevecen tatlı hâlinle, Soçi Irmağı'ndan çıkmış bir "Su Perisi" gibi, gönlüme akıp girdin. İşte yıllardır gönlümün o perisini arıyordum.

O sabah uyanır uyanmaz, mağaranızın önündeki kalabalıkta seni aradım. Seni bulamayınca, sorduğum kişiler; bazılarının çok erken yola çıktıklarını söylediler. Yola koyulduk. Yolda sana rastlayacağımı umuyordum. Soçi Limanı'nın kalabalık olduğu haberini alan ailem, yönümüzü Adler Limanı'na çevirdi. Ama ben o gecenin ayazında rastladığım "Su Perisini" unutamıyordum.

İstanbul'a vardıktan sonra bizi Bursa'ya yerleştirdiler. Bursa'da, önce yakın çevreye yerleşmiş Çerkez göçmenlerde seni aradım. Daha sonra her yıl "Nart Ateşi Yakma" şenliklerine, seni bulurum umuduyla, gittim ve gösterilere katıldım. Gösterilere katılma amacım da beni daha rahat görebilmeni sağlamaktı.

Altı yıl boyunca bizi yakıp kavuran ama o denli de dirençli olmamızı sağlayan aşk ateşimiz, "Nart Ateşi Yakma" şenliklerinde kora döndü. Kuban ile bir yıl içinde evlendik. İşte bu mutluğumuzun meyveleri olan sizler oldunuz, dedi.

Babaannemin anlattığı bu öyküden sonra, ikimiz de yorgun düşmüş olacağız ki, bir süre oturduğumuz yerde konuşmadan oturduk. Kendimize geldiğimizde, babaannem,

-İşte o yolculuktan sonradır ki balık yemiyoruz; çünkü balıklar atalarımızı yediler! dedi.

Saygı ile dinledikten sonra,

-Babaannenin ve dedenin ne güzel isimleri varmış babaanne, dedim.

-Doğrudur, kulağa hoş gelen isimlerimiz vardı biz Çerkezlerin. Süre içinde biz de benzeştik ama mümkün olduğu kadar kültürümüzü yitirmemek, dilimizi unutmamak için her yıl "Nart Ateşi Yakma" şenliklerinde bir araya geliriz. Kültürümüzü yeni nesillere aktarmaya çalışırız.

Ben babaannemi saygıyla seyrederken, inanıyorum ki o da babaannesini saygıyla anıyordu.

[1] Nart Ateşi Yakma Şenlikleri: Kafkas halklarının ortak kahramanının adına yapılan şenlikler.

DERT

Yarının hesabı tutulmuyor
Kaç gündür kemiklerin zayıf
Yanmış teninde umutsuzluk sızlıyor
Cahil tutkularını ekiyorsun bugün
Olanı biteni dinliyorsun
Takım elbise giymiş bir adamdan
Aynı kelimelerle dolduruyorsun alnını
Yakınıyorsun yaşından
Ölmüş annenden ve adından
Yarının hesabı tutulmuyor
Kaç gündür uyku girmiyor gözüne
Önünde birkaç rakam
Birkaç isim sadece
Hiçliği ekiyorsun bugün
Allah büyük diyorsun ve
Eski gömleği hiç çıkarmıyorsun
üzerinden

Bir mürekkep gibi yapışmış tenine
İnatla yanıyorsun ateşli yollarda
Unutuyorsun okşanmayı
Bir denizi koklamayı
Ellerinse bir ağaç gibi sertleşiyor
Yarının hesabı tutulmuyor
Kaç gündür gözlerin yaşlı
Yürürken eziyorsun çiçekleri
Doğruları ve sebepleri
Eski gömlekle yatıp kalkıyorsun
Sana anlatmak mümkün olmuyor
Dalgaları, köpükleri

Güneş SEDETALTUN

SESSİZ DUYGULAR

Hüseyin ER

Evler birbirine yaslanmış gibi sık, sokaklar dardı. Evlerin bu kadar sık olması beraberinde bazı güzellikleri yaşatırken bazı olumsuzlukları da beraberinde taşırdı. Mahallede akşamları soba dumanı gökyüzünde ağır ağır yükselirken havanın boğuculuğu da giderek artardı. Sabahları horoz sesine karışan kadın fısıltıları sokak aralarında yankılanırdı. Herkes herkesi tanır, herkes herkesin hikâyesini yarım yamalak bilirdi. Aile içi sırları saklamak bile bu ortamda çok zor olurdu. Ama bazı hikâyeler vardı ki, her şeye rağmen saklanmalıydı.

Onları de öyle bir hikâyeydi. Evleri karşı karşıyaydı. Aralarında ortak kullanılan genişçe bir avlu vardı. Çocukken o avlu onlar için bir oyun alanı, kadınlar için dedikodu, hayvanlar için toplanma yeri idi.

O, kızıdan birkaç yaş büyüktü. Çocukken bu fark, sadece onun daha hızlı koşması, daha yükseğe tırmanması uzanamadığı erik ve incire uzanabilmesi demekti. Kız onun peşinden gider, o da arada dönüp “Dikkat et, düşeceksin!” derdi. Bu basit uyarının içinde bile koruyucu bir sıcaklık, gizli bir sahiplenme vardı.

Avlunun bir kenarındaki incir ağacı, onların sırdaşıydı. Yaz akşamları ağacın altına oturur, sırtlarını dayayıp gökyüzünü seyrederdiler. Kız yıldızlara bakıp isimler uydurur, delikanlı sıkılmadan hep aynı hikâyeyi dinlerdi.

“Bak,” derdi kız, “şu en parlak olan var ya, o benim yıldızım.”

Delikanlı gülümserdi. “O zaman yanındaki de benim olsun.” Çocukça bir paylaşımdı bu; ama zamanla o yıldızlar, kalplerinde başka bir anlam kazandı.

Ergenlik yılları geldiğinde, mahalle değişmedi ama bakışlar değişti. Aynı sokakta yürürken artık daha dikkatliyidiler. Kızın saçları uzamış, yüzü incelmış, alımlı bir kız olmuştu. Delikanlının sesi kalınlaşmış, omuzları genişlemişti. Çocukluklarının rahatlığı yerini tuhaf bir sessizliğe, çekingenliğe bıraktı. Birbirlerine söylemek istedikleri çok şey vardı; ama kelimeler dudaklarına kadar gelip geri dönüyordu. Bakışmalar bile artık kaçamaklı oluyordu. Yolda karşılaştıklarında sadece çekingen bir gülüşten başka bir şey olmuyordu.

Evlerde alttan alta yaş farkları konuşuluyor “komşu kızı, komşu oğlu” gibi... Sanki bilerek onların önü kesilmeye çalışılıyordu. “Kız kısmı dikkatli olmalı, artık büyüdün!” diye nasihat eden büyükler... Açık kalan pencere perdelerini çekiştiren anne, babalar... Oysa duygular karşılıklıydı. Bunu en iyi onlar biliyordu ama duyguları sessizdi.

Askere gitmeden önceki yaz, delikanlının duyguları iyice yoğunlaşmıştı. Kızın evinin

penceresinden sokağa düşen gölgeyi bile tanıyordu. Akşamları, sırf onu bir an görebilmek için hayvanlara bakmak bahanesi ile avluda dolaşıyor; kız, pencerenin aralık perdesinin ardından “anladım seni” dercesine gülümsüyordu.

Bir akşamüstü, güneş batarken sokak turuncu bir ışığa bürünmüştü. Kız elinde boş bir sürahiyle çeşmeye doğru yürüyor, delikanlı karşıdan geliyordu. Kalbi göğsüne sığmıyordu. Bu kez konuşacaktı. Bu kez susmayacaktı. Belki de son fırsattı askere gitmeden önce... Yan yana geldiklerinde zaman yavaşladı. Çeşmenin su sesi aralarında bir perde gibiydi.

“Yarın askere gidiyorum.” dedi delikanlı. Kızın eli titredi. Elindeki sürahiyi düşürmemek için çok çaba harcadı. “Biliyorum.” dedi titreyen bir sesle.

“Döndüğümde...” diye başladı delikanlı.

Devamını getiremedi. Evlerin birinden bir kadın sesi yükseldi. İki de irkildi. Cesaret, o an dağıldı.

“Dikkat et kendine!” dedi kız.

“Sen de...” diyebilirdi delikanlı.

O cümlelerin arkasında, sessiz bir “Seni seviyorum!” asılı kaldı.

Delikanlı askerden döndüğünde mahalle aynı mahalleydi; ama hayat değişmişti. Kız artık daha içine kapanıktı. Çok şeylerin değiştiği belliydi. Annesi, ona görücü geleceğinden söz ediyordu. Delikanlı bunu duyduğunda içi daraldı. Yine konuşmayı düşündü. Yine cesaretini topladı. Ama bu kez karşısında sadece mahalle baskısı değil, ailelerin kararı vardı.

Kızın düğünü oldu. Davullar çaldı, sokak süslendi. Şimdi perde arkasından olanları izlemek delikanlıya kalmıştı. Kız gelinlikler içinde kardeşinin kolunda kapıdan çıkarken başını kaldırıp aralık pencereye baktı. O bakışta binlerce cümle vardı. “Affet!” der gibiydi. “Elimden gelmedi.” Delikanlı, perde arkasında yakalanmış olmanın tatlı ezikliğini yaşarken “Umarım mutlu olursun.” dedi içinden.

Birkaç ay sonra delikanlı da düğün kurmuştu. Annesinin uygun gördüğü, akrabalarından, iyi huylu bir kadınla yuva kuracaktı. Düğün günü herkesin yüzünde bir tebessüm vardı; davulun sesi mahalleyi dolduruyor, misafirler yeni kurulan yuvaya hayır dualar ediyordu. Çocukluk arkadaşı da ailenin davetlisi olarak oradaydı. Kalabalığın içinde ayakta duruyor, olup biteni sessizce izliyordu.

Delikanlı güler yüzlü görünmeye çalışsa da kalbinin derinliklerinde başka bir hikâye saklıyordu. Herkes onun mutlu olduğunu sanıyordu; oysa kalabalığın ortasında insan bazen yapayalnız kalıyordu. Eski arkadaşını görmek bile içindeki boşluğu doldurmaya yetmiyordu. Söylenmemiş sözler, yarım kalmış cümleler, sessiz

bekleyişler, yılların arasına sıkışmış duygular düğün gecesinin neşesine karışıp sessizliğe gömülüyordu.

Zaman, ağır ama kararlı adımlarla akıp gitti. Delikanlı aynı avlunun bir tarafında kendine bir ev kurdu; duvarlarını kendi elleriyle boyadı, avlusuna bir incir ağacı dikti. Çünkü incir ağacı önemliydi. Hayat dışarıdan bakıldığında olması gerektiği gibi ilerliyordu. Sabah işe gidiyor, akşam evine dönüyordu. Yanında iyi bir eş, düzenli bir hayat vardı ama kalbinin bir köşesinde hep bir boşluk vardı.

Kız ise komşu köye gelin gitmişti. Başka bir evin penceresinden bakıyordu artık hayata. Aralarına yollar, tarlalar, mevsimler girmişti. Ama bazı mesafeler geçmiş unutturamıyordu.

“Mutlu musun?” diye sormadı hiçbirisi.

Sormaya cesaret edemediler. Çünkü cevabı biliyorlardı.

Yıllar ilerledikçe bakışları daha anlamlı, sözler daha imalı oldu. Her ikisi de verilmemiş bir sözün tutulmamış acısını yaşıyorlardı.

Orta yaşlarına geldiklerinde, artık kimse aralarındaki yaş farkını hatırlamıyordu. Çünkü o fark önemsizleşmişti. Önemli olan, geçen zamanın içlerinde biriktirdiği özlem. Kadın zaman zaman annesinin evine gelip işlerine yardımcı oluyordu. Yine böyle bir akşamüstü, yağmur hafif hafif yağarken, kadın annesinin kapısının önünde çamaşır topluyordu. Adam, ipinden tuttuğu oğlağı gezdiriyordu. Kıza doğru yaklaştı,

“Bazı şeyler hiç değişmiyor.” dedi.

Kadın elindeki çarşafı sıktı. “Değiştirmek için çabalamadık ki!” dedi.

“Haklısın...”

O gün ilk kez bu kadar açık konuşmuşlardı. Ama yine de adı konmamıştı duygularının.

Yıllar sonra kasabada bir pastanede buluştular. Gözden uzak bir masaya oturdular. Kısa bir sessizlikten sonra; “Keşke genç olsaydık!” dedi adam.

Kadın hafifçe gülümsedi. “Gençken de sustuk.” dedi.

Bu cümle, yılların özeti gibiydi.

Birbirlerine hiç dokunmadılar. El ele tutuşmadılar. Kaçıp gitmediler. Hayatlarına ihanet etmediler. Ama kalplerindeki o sessizliği de kimseye açmadılar. O sessizlik her şeyi anlatıyordu.

Adam ayrılırken “Bizim hikâyemiz hep yarım kaldı.” dedi.

Kadın acı bir tebessümle başını salladı. Kısık bir sesle, “Yazarımız acımasız çıktı.” dedi.

O gün vedalaşmadılar. Çünkü vedalaşmak, bir sonu kabul etmek demekti. Onları ne tam bir başlangıçtı ne de tam bir sondu.

Arada, asılı kalmış bir zamandı.

BİZ BİR FAZLAYDIK

Yaşar ERKMEN

“Biz üç kişiydik
Bedirhan, Nazlıcan ve ben, Suphi”
dizeleriyle başlar, Yusuf Hayaloğlu’nun
yazdığı, Ahmet Kaya’nın besteleyip
seslendirdiği o güzelim şiir.
Biz bir fazlaydık: Sabit, Şükrü, Mehmet ve
ben, Yaşar.
Dört kafadar, dört sıkı dost!
Şeyhlerin, müritlerin cirit atmaya başladığı
milenyum yılının başında biz de bu furyaya
kapıldık(!). Bizimkisi ironik bir takılmaydı.
Bizimkisi biraz da Kayahan şarkısının sözleri
gibiymiş:
“Bizimkisi bir dostluk hikâyesi,
Siyah beyaz film gibi biraz.
Ateşle su, dikenle gül gibi,
Bizimkisi roman gibi biraz.
Hüzünlü sonbahar kapısından,
Çıkmak gibi aydınlığa biraz...”
Grubumuzun adını da “El Kaide”den
esinlenerek “El Faide” koymuştu Şih’ımız,
Sabit Hoca’mız. Gerekçesini de “Çünkü biz
faydalı bir tarikatız, diğerleri gibi yıkıcı ve
bölücü değiliz!” diyerek açıklamıştı. Yasa
dışı ya da merdiven altı faaliyetleri olan
tarikatlardan çok farklıydık. Toplantılarımızı
bile gizli saklı değil, göl manzaralı polisevinde
yapıyorduk. Bu da illegal olmadığımızın en
büyük kanıtıydı. O yıllarda öğretmenevi,
polisevi gibi sosyal tesislerde alkol henüz
yasaklanmamıştı. Afganistan’dan değil,
anayasasında laik ve sosyal hukuk devleti
yazan Türkiye Cumhuriyeti’nden söz
ediyorum. İnsanlar, güllük gülistanlık
içindeki ülkelerinin sosyal tesislerinde bir
araya gelip sosyalleşebiliyordu. Polisevinde
görevli memurlardan bir kısmının çocukları
da çalıştığımız dershanenin öğrencileriydi.
Dolayısıyla masamız zaman zaman mini bir
veli toplantısına dönüşürdü. Biraz geriden
de olsa eğitimle ilgili kendi aramızdaki
sohbetimize, aynı zamanda velimiz olan
polisler kulak kabartır, kimi zaman müdahil
olurlardı.
Bizim El Faide tarikatımızda kıdeme ve yaşa
dayanan hiyerarşik bir düzen vardı. Baş Mürit
Şükrü Hoca, Şih’in sağ kolu olarak onunla
yakından ilgilenir, talimatlarını bize iletirdi.
Mehmet Hoca’m da Baş Mürit Yardımcısı’ydı
ve masanın donanımından sorumluydu.
Ben de en küçükleri olarak tarikatın çömez
bir tilmiziydim. Yani ustaların arasında
acemi bir öğrenci. Baş Mürit’in ve Baş Mürit

Yardımcısı’nın talimatlarını yerine getirir,
Taptuk Emre’nin dergâhındaki Yunus gibi çile
doldururdum. Masada boşalan kadehlerin
doldurulması, buzlarının konulması,
sularının tamamlanması, eksiklerin garsona
bildirilmesi gibi işler bana düşerdi. Şih’ımız
yemeğe başlamadan kimse yemez, kadehini
kaldırmadan kimse kadehine elini sürmezdi.
Günümüzde, tarikatlardan milletin de
devletin de ağzı yanmasına karşın hâlâ mantar
gibi çoğalmaları, yaşananlardan hiç ders
alınmadığını gösteriyor. Tarikatlardan hesap
sorması gerekenler, tarikatları artık STK (Sivil
Toplum Kuruluşu) olarak görüyor, bunu
da açık açık haykırıyorlar. Hem de milletin
meclisinde, milletin televizyonunda, milletin
gözünün içine baka baka...
Dönelim bizim tarikatımıza(!).
“Peki, ne yapardı sizin bu El Faide adlı
tarikatiniz? Diğer tarikatlardan farkınız neydi?”
soruları kafanızda oluşmaya başladı sanırım.
Sizi daha fazla merakta bırakmayayım.
Önce farkımızı söyleyeyim:
Kimi tarikatlarda yapılan “badelenme”
yerine, bizde “demlenme” vardı.
Sonra da ne yapardı sizin tarikatınız,
sorusuna geçeyim.
Adından da anlaşılacağı gibi faydalı
işler yapardı bizim tarikatımız. Sanattan,
edebiyattan, kitaplardan söz ederdik.
Okuduğumuz kitaplarla ilgili değerlendirmeler
yapar, öğrencilere önerilecek kitapları
belirlerdik. İçimizde Türkçe-edebiyat
öğretmeni olmayan tek kişi, Baş Mürit’ti. Fen
Bilgisi öğretmeniydi ama onda da değme
edebiyatçılara, tiyatrocılara taş çıkartacak
bir anlatım yeteneği vardı. Ceyhan-Kadirli-
Kozan kesişimindeki köyünün konumu bile
fıkra gibiydi. Köyün girişindeysen Ceyhan,
yolun solundaysan Kozan, yolun sağına
geçince de Kadirli sınırları içinde oluyordun.
Baş Mürit’imiz, bu iki arada bir derede kalmış
köyüne ait fıkraları, ağıtları, anıları yöresel bir
dille öyle güzel anlatırdı ki gülmekten kırılırdık.
Şih’ımız o kadar,
“Baş Mürit, bunları yazıya geçir, kalıcı
olsun!” dese de garibim Baş Mürit’im, yakasına
yapışan amansız illet yüzünden Şih’ımızın
bu isteğini gerçekleştiremedi. Şih’ımız bana
da yazdığım öyküleri kitaba dönüştürmemi
istemişti. Ben, uysal bir tilmiz olarak Şih’ımızın
sözünü dinledim. Şih’ımız da iki kitabımın
önsözünü yazarak beni onurlandırmış oldu.

Gecenin ilerleyen saatinde, hafiften çakır
keyif olup efkâr basınca Şih’ımız şiirler okur,
bizi mest ederdi.

Yıllar süren tarikatımızın üye sayısı dördü
geçmedi. Oysaki tarikatımıza hayranlık duyan,
katılmak için yanıp tutuşan nice kişiler vardı
çevremizde. Fakat üye yapma konusunda
Şih’ımızın olurunun bir türlü alamazlardı.
Üyelerin kefaletiyle nadir de olsa aramıza
misafir olarak katılanlar olurdu.

Bunlardan biri de Baş Mürit Şükrü
Hoca’nın kuzeni, Ahmet Necmi Hoca’ydı.
Onu dinleyince Baş Mürit’in sırrını da
çözmüş olduk. Mizah, bu ailenin genlerine
işlemişti. Sıradan bir olay bile onların dilinde
kendiliğinden mizaha dönüşüyordu.

Ahmet Necmi Hoca’nın sol kolunun bilekten
sonrası yoktu. Çocukluğunda Anavarza’nın
eteklerinde, Kurtuluş Savaşı’ndan kalma,
pash bir Fransız el bombasını kurcalarken,
bombanın patlaması sonucu bir elini
kaybetmişti. Bu trajik olayı anlatırken bile bizi
güldürmeyi başarıyor, masaya hüzünlü bir
hava çökmesi gerekirken masadan kahkahalar
yükseliyordu.

Ahmet Necmi Hoca, masada kimseye fırsat
vermeden, aralıksız konuşurdu.

“İyi ki gelmişim buraya. Ne zamandır böyle
ortam bulamadığım için dilim şişmişti, yahu!
Konuşmasam çatlardım. Rahatladım, oh be!...”
diyor, ardı ardına esprileri patlatıyordu.

Bir eli olmasa da kimseden yardım
istemiyor, kendi işini kendi görüyordu. Sigara
paketini kesik elinin bilek kısmına hafifçe
vurarak bir sigara çıkarıyor, paketi bırakıp
çakmağıyla sigarasını yakıyor, yardımcı olmak
istesenez de kabul etmiyordu.

Çağımızın sinsi hastalığı, bu üç değerli
insanı vakitsiz aldı aramızdan. Şih’ımız da,

“Bir tilmizle tarikat mı olur?” dedi ve başını
alıp gitti, emekliler diyarı Seferihisar’a.

El Faide yetim, anılar sahipsiz, mekânlar
ıssız, masalar boş, kadehler boynu bükük kaldı.

Ben tilmiz de Çukurova’nın bağrında, anılar
yumağının تنها ve çıkmaz sokaklarında, tek
başına dolanıp duran bir meczuba döndüm.

ANILARA YOLCULUK

Elif GENCER

(Adana Kız Lisesi)

Mehmet amca yine çalışmaktan yorulmuş bir şekilde kapının önüne oturmuş, önündeki bisiklete bakıyordu. Geçen gün dokuz on yaşlarındaki bir çocuk, bisikletini tamir etmesi için getirmişti. Mehmet amca bisikleti tamir etmek için işe koyuldu. Bir süre sonra bu bisiklet, Mehmet amca'yı almış, çocukluğuna doğru uzun bir yolculuğa çıkarmış, anıları gözünde canlanmaya başlamıştı.

On yaşındaydı Mehmet. İş yüzünden uzakta çalışan babası, ona gelirken bisiklet alacağına söz vermişti. Onun heyecanı ile yatıp kalkıyor, babasının yolunu gözlüyordu. Babasını sabırsızlıkla bekliyordu ama babası bir türlü gelmiyordu.

Aylar geçti, yok. Neredeyse yıl olacaktı ki acı haber geldi. Çalıştığı fabrikada bir iş kazası sonucu kaybetmişti babasını. Annesi perişan hâldeydi. Babasına mı üzülse annesine mi, bilemiyordu. Annesi üzüntüden yataklara düşmüştü.

Henüz çocuk yaştaki Mehmet, ağır bir görev üstlenmişti. O yaşta çalışıp annesine bakacak, evin geçimini sağlayacaktı. Bunu yapacaktı, kendine güveniyordu ama okula gidemeyecek olması onu çok üzüyordu. Annesi bu durumu ne kadar istemese ve üzülse de elinden bir şey gelmez olmuştu artık. Çocuk yaşta iş ararken arka sokaktaki Rüstem amcanın tamirhanesi gelmiş aklına. Küçük Mehmet gitmiş, anlatmış her şeyi Rüstem amcaya. Rüstem amca bu duruma çok üzülmüş, onu yanına çırak olarak almış ama fazla para veremeyeceğini söylemiş. Rüstem amcanın da okutması

gereken iki çocuğu ve bakması gereken bir karısı varmış. Mehmet yine de kabul etmiş.

Mehmet'in bir işi vardı artık. Eve az da olsa ekmek getiriyor, annesinin ilaçlarını almaya çalışıyordu. Böylece aradan yıllar geçti. Küçük Mehmet büyüdü, askere gitti geldi, Rüstem amca işleri artık usta bir tamirci olan Mehmet'e devretti. Mehmet evlendi, çocukları oldu. Neredeyse bütün zamanını bu dükkânda geçirdi, bugünlere geldi.

Terlemişti. Mendilini çıkarıp alnını kuruladı. Sonra yeniden bisikleti tamir etmeye koyuldu. Söktüğü vidaları taktı, zinciri yağladıktan sonra derin bir nefes aldı ve sırtını duvara dayadı. Mehmet amca bisikletin vidalarını söküp yerine takmış, tamir işini bitirmişti ama anıları bir türlü kafasından söküp atamamıştı. Yeniden düşüncelere dalacağı anda bisikletin sahibi olan dokuz on yaşlarındaki çocuk girdi içeri. Bisikletinin tamir edildiğini görünce sımsıkı sarıldı Mehmet amcaya.

"Ne kadar tuttu, usta?" dedi, elindeki parayı uzatırken.

Mehmet amca, karşısında bir an kendini, çocukluğunu gördü. O günlerden gelen iyilikseverliğiyle,

"Boş ver sen ne kadar tuttuğunu. Koy o parayı cebine. Hadi git arkadaşlarınla oyna, çocuğum!" dedi.

Çocuk, Mehmet amcaya tekrar sarıldı, sonra bisikletini alıp arkadaşlarının yanına gitti. Mehmet amca kapının önüne oturdu, çocukların bisiklet sürüşlerini seyre koyuldu.

Fotoğraf Sezgin GÜVEL

KARPUZCU

Melek ATEŞ

(Kozan Anadolu Lisesi)

Fotoğraf Sezgin GÜVEL

Bir zamanlar küçük bir kasabada Barış isminde bir karpuzcu vardı. Kendi ekip büyüttüğü karpuzları, 1 saat uzaklıktaki şehre götürüp satardı. İşlek bir caddede düzenli bir şekilde beklerdi. Yine bir gün satış yapmak için çıktı evden ve yine o sokağa gidip kısmetini beklemeye koyuldu. Aradan geçen sürenin ardından havanın karardığını fark etti. Gitmek için hazırlanıyordu ki şiddetli bir yağmur bastırdı. Artık istese de gidemezdi. O kadar yolda hem ıslanır hem de hava karardığı için yolculuk tehlikeli olurdu. Ne yapsam diye düşünürken şimşekler ardı ardına çakıyor, yağmur da şiddetini artırıyordu.

Arabasını çekmeye çalıştı ama arabanın tekeri çukura düşmüştü, çıkaramıyordu. Islanıyordu ama yine de arabayı çekmek için uğraşıyordu. O anda mahallenin kahvesinden dört kişi çıktı ve Barış'a yardıma geldi. El birliği ile arabayı çektiler. Barış'ı kahveye götürüp ona sıcak bir şeyler verdiler, yemek hazırladılar. Barış gecenin bu saatinde eve gidemezdi. Kahvedekiler de bunun farkındaydı.

Hepsi tek tek Barış'ı evine davet etti. Barış'a karşı çok sıcakkanlılardı. Barış o gece orada, Ahmet Usta'da kaldı, ertesi gün eve geçti. Ayrılırken hepsine teşekkür etti. Ev halkı çok meraklanmıştı. Onlara yaşadıklarını anlattı. Ev halkı o mahalleliye minnettardı.

Aradan yıllar geçti. Ne o mahalleli kalmıştı ne de Barış. Ama Barış'ın oğlu Özgür hayattaydı. Özgür, ne zaman o mahalleden geçse babasının yaptıkları, yaşadıkları aklına gelirdi. Şimdi o sokak bomboştu. Evler eskimişti ama anılar hâlâ tazeydi.

KARATAŞ

İrem ŞENDAL

(Adana Kız Lisesi)

Dağların yamaçlarına yaslanan eski, unutulmuş bir köy vardı: Karataş. Bu köyün ortasında yüzlerce yıldır orada duran büyük düz bir taş vardı. İki küçük kız Hacer ve Meryem ilk kez bu taşın üzerinde tanışmışlardı. Biri oyuncağıyla oynuyor, diğeri çiçeklerle taç yapıyordu. Aralarındaki bağ o gün başlamıştı. O taş onların dünyası olmuştu. Üzerine oturur, oyun oynar, ders çalışır, hayal kurar; birbirlerinin dertlerini dinlerlerdi. O gün bir söz verdiler, ne olursa olsun bu köyü terk etmeyeceklerdi. Yıllar geçti. Onlar yaşlandı, köydekiler göçmeye başladı ama aynı taşın üstünde buluşmaya devam ettiler.

Karataş köyü neredeyse boşaldı ama Hacer ve Meryem gitmeyi hiç düşünmedi. Sabahları taşın üzerinde çay içiyorlar, akşamları sohbet ediyorlardı. Bir gün köyün ucunda büyük iş makineleri ve sarı baretli insanlar belirdi. Adamlar köy meydanına geldiklerinde ekip lideri sert bir şekilde konuştu:

“Biz maden şirketinden geliyoruz. Dağın altında büyük bir hazine bulundu. Köyün tamamı proje alanına giriyor. Taş ocağını buradan açacağız.” dedi.

Hacer’in gözleri doldu. Meryem,

“Bu taş bizim çocukluğumuz, buraya taş ocağı açamazsınız!” dedi ama kimse dinlemedi. Ertesi gün işe başlayacaklarını söyleyip gittiler.

Ertesi sabah Hacer ve Meryem birbirlerine sarılmış, dimdik duruyordu taşın üstünde.

Sarı baretli adam, “Lütfen inin oradan.” dedi.

Hacer ve Meryem tek kelime etmediler.

“Bu proje devlet izinli, zorla indiririz.” dediler.

Meryem, “Çocukluğum burada başladı. Annem beni burada büyüttü, Hacer ile burada tanıştım. Bu taşı yıkamazsınız!” dedi.

O anki konuşmalar biri tarafından sosyal medyada paylaşıldı ve milyonlarca kişi tarafından izlendi. Ertesi gün, yıllar önce göç edenler, çocukluğunu bu taşın üzerinde geçiren herkes köyde, taşın çevresindeydi. Birinin elinde eski bir fotoğraf vardı, diğeri gözyaşlarını tutamıyordu. Köy gazeteciden, televizyoncudan geçilmiyordu. Maden şirketi projeyi durdurmak zorunda kaldı.

Aylar geçti, köydeki yaşam eski günlerine döndü. Artık yeni nesil orada, Karataş’ın üzerinde oynuyordu. Ve her sabah Meryem’le Hacer yine oradaydı.

DISCO BAR’IN ÖNÜNDEKİ SEPET

Perihan CAN

(Adana Kız Lisesi)

Sokağın taşları yılların yükünü taşıyordu. Her adımda hafifçe inleyen gri taşlar, bu daracık sokağın ne çok hikâye gördüğünü fısıldar gibiydi. Duvarın ortasında yıllar önce kırmızı boyayla aceleyle yazılmış “Disco Bar” yazısı solmuştu ama hâlâ otoriterdi; sanki buranın hala gençliğe, kahkahaya, geceye ait olduğunu iddia ediyordu. Oysa gündüzleri bu sokak, bambaşka bir hayata ev sahipliği yapıyordu.

Kapının önünde yere çökmüş iki yaşlı kadın, koca bir hasır sepetin içine eğilmiş, kirazlarını ayıklıyordu. Birinin elleri daha hızlıydı, yılların alışkanlığıyla çürüğü sağlamdan tek bakışta ayırıyordu. Diğerekinin elleri daha titrek ama daha sabırlıydı. İkisi de başlarını örtmüş, sırtlarına eski yeleklerini geçirmişti. Konuşmadan da anlaşabiliyorlardı artık.

Ayşe ve Zeliha...

Bu sokakta onları herkes tanırdı. Ayşe gençliğinde bu sokaktan hiç çıkmamıştı. Aynı evde doğmuş, aynı evde büyümüş, aynı evde yaşlanmıştı. Zaman ona yavaş davranmıştı ama o da zamana direnememişti. Zeliha ise bu sokağa gelin gelmişti. Genç bir kızken adımını attığı bu taşlar onun da kaderine dönüşmüştü. İki kadının yolları, yıllar önce bir düğünde yan yana düşen halay adımlarıyla birleşmişti.

O gün, kiraz mevsiminin son günleriydi. Sepetin içi kan kırmızısı parlıyordu. Her bir

kiraz, güneşten payını almış canlıydı. Ayşe bir tanesini parmaklarının arasında evirip çevirdi.

“Eskiden biz de böyle parlaktık.” dedi gülümseyerek. Zeliha başını kaldırdı, duvardaki yazıya baktı.

“Parlaktık da... başka şeylere parlıyorduk.” dedi.

Zeliha’nın aklına, yıllar önce burada gerçekten bir disco bar olduğu zamanlar geldi. Gençler ışıklı tabelanın önünde toplanır, müzik gecenin içini yarar, kahkahalar sokaktan taşardı. Ayşe o zamanlar pencereden bakar, içinde bir anlığına da olsa gençliğine döndüğünü hissedirdi. Zeliha ise kocasının erken ölümünden sonra, geceleri o gürültüyü dinlerken yalnızlığı biraz olsun unutturdu. Şimdi ise geceleri sadece rüzgâr esiyor bu sokaktan. Disco Bar yazısı kalmış, hayat bitmişti. Ayşe bir kirazı dudaklarına götürdü.

“Tatlı mı?” diye sordu Zeliha.

“Tatlı... ama içi biraz buruktu.” dedi Ayşe.

O sırada sokaktan bir çocuk geçti. Elinde yıpranmış bir top vardı. Durdu, merakla sepete baktı. Gözleri kirazlarda takılı kaldı. Zeliha hemen fark etti.

“Gel bakalım evlat.” dedi. “Bir avuç al.”

Çocuk önce çekindi, sonra uzandı. Avucuna dökülen kirazlara bakarken yüzü aydınlandı.

“Teşekkür ederim teyzeler.” dedi ve koşarak uzaklaştı.

Ayşe o an derin bir iç çekti.

“Bizim de bir çocuğumuz olmuştu.” dedi sessizce. Zeliha sustu. Bu konu ikisinin de kalbinde aynı yerden sızlardı. Söze gerek kalmazdı. Güneş yavaş yavaş duvarların üzerinden çekilirken, kirazların gölgesi sepete düşüyordu. Sokak eski bir fotoğraf gibi ağırlaşmıştı. Kadınlar işlerine devam etti. Her ayıklanan çürük kirazla birlikte, sanki hayatın onlardan aldığı bir hatıra da sessizce kenara bırakılıyordu.

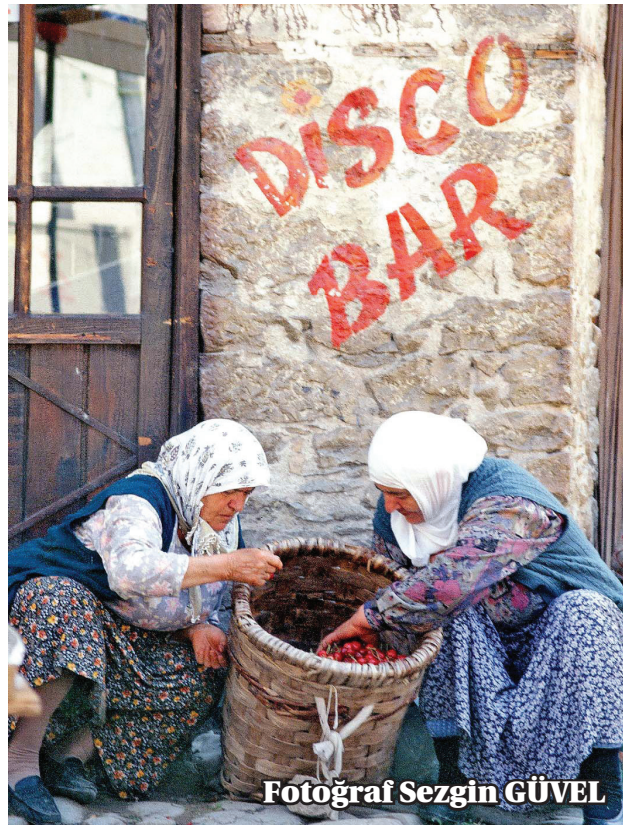
Bir süre sonra Ayşe başını kaldırdı:

“Biliyor musun Zeliha?” dedi, “Bu sokakta her şey değişti ama biz hâlâ buradayız.”

Zeliha gülümsedi.

“Demek ki en inatçı şey, bizmişiz.”

Akşam çökerken sepet dolmuştu. Kirazlar yarın pazara gidecek, başka sofralara misafir olacaktı. Ayşe ve Zeliha ise yine aynı taşlara basarak evlerine dönecek, ertesi gün yine aynı yerde buluşacaktı. Disco Bar yazısı duvarda kalacaktı. Ama hayat, o yazının altında iki kadının ellerinde sessizce akmaya devam edecekti.

Fotoğraf Sezgin GÜVEL

KIRK PARA

Halit Ziya UŞAKLIGİL

Yaşama uğraşıyla dolu bir günü bitirdikten sonra, bir çalışma gününü daha tamamlamış olmaktan doğan inan içinde, ama çalışmak yorgunluğuyla ağır hava altında düşünmek için yeter gücü bulamayan bir kafayla, bir fincan kahve karşısında dinlenmek...

«Yaşamından bir gün daha eksildi, bir gün daha çalışarak yitirildi, ya da kazanıldı deyimlerinin değişikliği, gerçeği bozmaz. Evet, bir gün daha, bütün o geçmiş günlere katılmak için, işte çekilip gidiyor ve bundan sonraya kalanlar da hep böyle birer birer, birbirini sürükleyerek gidecekler» demek...

Bu gerçek, yorgun kafa içinde bir taş parçası ağırlığıyla dururken, kahve fincanından yayılan kokuyu aldıkça bir avunma duymak...

Şu dakikada, geçim savaşının ne güzel bir ödülüdür!

Bu sevinç, sıcak bir günün ağır havasından sonra belli belirsiz duyulan bir esintisiyle geçen serseri bir rüzgâr soluğunun iç açmasına benzer. Ancak dokunur ve o ağır hava içinde ancak birkaç taze öpücük serper. Ama bu, dinlendirmek, yatıştırmak için yeterli değildir.

İki sigara çekimi arasında bu zevkin tadını uzatmak isteyerek uzun uzun yudumlarla bu bir fincan kahveyle Şişli'nin ıssız ve sessiz bir kıyısında, önümden beni ilgilendirmeyen bir dünyanın tabloları gibi geçen arabalarla insanlardan uzakmışçasına, düşünmeyerek, insana yalnızlığın verdiği duygu tembelliği içinde, düşünmemekten doğan bir yokluk kuruntusu tadıyla benliğime bir çeşit eriyip akma duygusu gelirken gözlerim; karşıda, sokağın öte kıyısında, bir eli annesinin, öteki eli babasının avuçlarında bir çocuk gördü.

Çocuğun gözlerinde bir şey beklercesine bir yakın zevkin önceden gelen tadı vardı. Yerinde duramıyor, annesiyle babasının elinden kurtularak kendisini, gelmekte geciken bu zevkin önüne atmak için fıkır fıkır kayınıyordu. Onun kaynayan bu sevinci, beni uyuşukluktan sarsarak uyandırdı. Başka hiçbir şeyle ilgilenmeden, bu çocuğa bağlandım.

Çocukları sevmek, özellikle, geçilecek yolun zorluklarını düşünmeyerek önlerinde bir şey bulmak güvencesiyle yürüyen, ne yazık ki, her adımda bir sarsıntıyla, bir düşüşle karşılaşarak tüm gerçekleşmemiş istekleri yutan uçuruma yuvarlanacağından habersiz, daha meleklikten çıkmamış, daha insanlığa girmemiş bu küçük yaratıkları, ağlamaklı bir duyarlılıkla sevmek için hemen hepimiz gibi, bende de bir düşkünlük

vardır.

Onları böyle gülüyor, seviniyor gördükçe, «Evet; gülünüz, sevininiz; ben de böyleydim, tıpkı sizin gibiydim. Gülmek, sevinmek; ama zorlayarak değil, temiz ve özgür bir yürekle gülmek, sevinmek, ne büyük bir şeydir, bilir misiniz? Böyle elden geldiğince çocuklukta kalınız; o sizden kaçmak istedikçe siz salıvermeyiniz. Dilerim ki, hep çocuk kalmayı başarabilesiniz ama, korkarım bu; sizin için de olabilecek bir şey değil. Yavaş yavaş siz de gülüp sevinmekten uzak kalacaksınız; yaşam sizi de gözyaşlarıyla sararak çocukluğunuzun mutluluğuna uzaktan baktıracak... O zaman bu çocukluktan ne kadar uzak olacaksınız» dememek elde değildir.

Onları analarının, babalarının yanında görünce daha çok üzülürüm. Bu, öyle bir tablo meydana getirir ki, o küçük güçsüz şeyin o iki varlığa ihtiyacını ve onların, buna tüm varlıklarıyla bağlılığını anlatır.

Ya bu çocuğu ellerinden tutan şu iki koruyucu destek olmasa; çevresinde bir gözetim gücünü duymaksızın yürümeye daha kuvveti yetmeyen bu çocuk, her adımda düşmek için yalnız kalsa?.. Onlar, iki sağlam ağaç gibi, bu zayıf sarmaşık için güçlü ve sağlam bir dayanak iken, bir kaza sonucu ayrılmış olsalar, o zaman bu incecik vücut, yaşamın ezici rüzgârlarına karşı ne yapar?..

Sonra, bu olasılıkla kalpte bir ürperti titreşirken, daha korkunç bir olasılık akla gelir. İnsan, bunu kovmak, düşünmemek ister. O olasılığı aklına getirirse, gerçekleşmesine de yol açacakmış gibi çekinir. Ama o, yine de korkunç bir anlamla, en tatlı düşüncelerin arkasında sıtır.

Evet, bu iki ağacı birbirine bağlayan, onların arasında bir hayat özsuğu bağlantısı ile varlıklarını birleştiren bu sarmaşık, ya kurutucu bir rüzgâra rastlayacak olursa?.. O zaman insan titrer; bu olasılık o kadar korkunçtur ki insan, kendisini aldatmak isteyerek, «Yalan! Hiç böyle şey olur mu?» der.

Sonra, bütün bir yaşama övgüsünün anlam zenginliğiyle dolu olan bu küçük tablonun şiirselliği düşünülür:

Onlar, iki genç kalp... Birbirlerini öyle seviyorlar ki, başka bir şey düşünmüyorlar. Sevgi, onlara yaşantının gerektirdiklerinin tümünü unutturuyor. Sonra bir gün, hiç akla gelmemişken, bu aşkın veriminden bir belirti ortaya çıkarak, «Ama yanıyorsunuz, beni

unuttunuz. Ben varım, geliyorum. Aranızda bana bir yer, çok değil, şu kadarcık, mini mini bir yer hazırlayın!» der.

O zaman, uzun uzun bu yeni varlığın meydana çıkması beklenir. Bu dönem, bitmez tükenmez. Günler, ağır halkalarını sürükleyemeyen bir zincir gibidir.

Sonunda onun ilk hayat çılgılığı, daha baba-ana olduklarına inanamayan bu genç çifti selâmlayınca, birden kalplerinin alışılmamış bir köşesinde oluşan tatlı bir yaş, gözlere kadar çıkar. İkisi de bu küçük olağanüstü varlığı meydana getirmiş olmaktan hem şaşırılmışlardır, hem de övünmektedirler. Bilmeksizin böyle bir şey yapabilmiş olmak, onları sersemleştiren ve güldüren bir «Garibe»dir.

Sonra bu küçük şeyin; aralarında ortaya çıkıveren bu üçüncü varlığın üzerinde kurulan hulyalar. Artık pek çabuk geçen günler ilerledikçe kendilerinin esirgemesine ve koruyuculuğuna gerekliliğini kavramış da, hemen ilk seslenişleriyle yakın bağ kurmaya çalışıyormuş sanılan bu mini mini adamın, «Baba... Anne» deyişlerinden doğan sevinçler... Ya da, ona acı veren bir hastalık için dökülen gözyaşları. Uykularına ateşler getiren korkunç karabasanlar. Her saniye kalplerini titreten, onu yitirmekten doğan korkular... Bu korkunç olasılık akla geldikçe, ona daha yakından sahip olmak ve haklarını pekiştirmek isteyen kucaklamalar... En sonunda onun yavaş yavaş büyüdüğünü gördükçe, yaşayacağına karşı beliren güvenler...

Bu tablo, bu şiirleri dile getirir. O, karşınızda aynı hayatla yaşayan üç kişinin bir kitap ruhu gibidir, okunmakla bitmez...

Artık bu görünümünden sonra düşünmemeye gücüm yetmedi; onlara bakarken düşünüyordum:

Baba, genç bir adam. Uzunca boylu, ama kemikleri irileşmiş de kasları gelişemeyerek kurumuş gibi... Uzaktan; yıkanmış olduğu ayırt edilen ceketinin, bedeninde gevşek ve havalanarak duruşundan anlıyorum ki bu vücut, zamanından önce eskimiş... Zor kazanılan bir yaşam için uğraşmaktan yıpranmış. Yanaklarının çöküklüğünden, tüm yüzünü kaplayan yorgun bir anlatımdan çıkan sonuca göre, artık çalışmaktan usanmış. Kısa yenlerinden çıkan irileşmiş, kabalaşmış, siyah lekelerle çatlak nasırlı elleri de gösteriyor ki, bu genç baba, bir işçidir. Örneğin, bir

demirci... Geçimini sağlama biçimi onu yıkmış, kurutmuş; güçlükle kazanılan ekmeğin sıkıntılarını ellerine çizmiş.

Anne... Onu; eskice, soluk giysisiyle iyice göremiyordum. Ama kocasının yorucu yaşamına katılan, kim bilir, ne acı yoksunluklarla bu geçimi gözü pek birlikte sürükleyip götürmek için süzüle süzüle işte omuzlarının çıkık kemikleri yoksulluğunu özetleyen bu kadını; olması gerektiği gibi tasarlıyordum.

Yıllarca sürükledikten sonra ne zaman yenileneceği bilinmeyen, her giyilip çıkarılışında erimiş bir yeri görülerek üzerine titrenilen bu giysinin içinde onu da; pek az et yiyenlere, evlerinde pek az sıcak yemek yapabilenlere özgü bir zayıflıkla yüzü süzgün ve sarı, gözleri çökük, organları sanki kırılarak sarkmış, kansız ve güçsüz görüyordum.

Sonra, bu iki yaşam yorgunu arasında, iki yosunlu taş parçasının aralığından gelişerek bir bahar sabahı güneşine gülümseyen bir çiçek sevinci ve neşesiyle çocuk...

Ona, mavi yünden örülmüş, zamanında fazla para verilerek alınmış, şimdi eski ve soluk durumuyla dar gelen bir ceket giydirmişlerdi. Bu ceketin içinde pek kıvançlı görülüyor, yaşamaktan hoşlanmış bakışlarla, yolun iki yanına bakıyordu.

Şu iki sarı ve güçsüz vücuttan çıkmış olmasına olasılık verilemeyen bu kırmızı yanaklı, ahlak yüzü, siyah saçlarının ayaklanan demetleri küçük başlığından taşan çocuk; avuçlarında sıkı sıkı duran ellerini çekip kurtarmak için demir bir kafese kapatılan bir yavru canavar kıpırdaklığıyla yerinde duramıyordu.

Atlı tramvay bekliyorlardı. Çocuğun onları çekmek isteyişinden, ikisinin de yüzüne bakarak tezlikle haber verişinden anladım ki, bir tramvay geliyor. Evet, geliyordu, ama ta uzaktan arabacı başıyla belirtti: Yer yok!

Geçti ve o zaman çocuğun acıyla başını yine onlara ayrı ayrı kaldırarak bir şey sorduğunu gördüm. Babası, gülerek karşılık verdi. Artık merakını, arabanın böyle geçmiş olmasının gizli nedenini çözümledikten sonra, yine beklemeye karar vermiş gibi durdu. Ellerini kurtarmaya çalışarak eğiliyor; gelecek öteki atlı tramvayı bir an önce görmek için gözleriyle sabırsızca yola bakıyordu.

Bu arabalardan birine binmek, onun için her zaman elde edilemeyen bir oyun, dönme dolaba binmeye benzer bir bayramdı. Bu; içi içine sığmayarak, bütün arabalar böyle durmadan akıp gidecekmişçesine, kaygılı gözleriyle yolu denetlemesinden anlaşıyordu.

Bir aralık ellerini kurtardı. Dizlerine vurarak çılğıncasına bir sevinçle tepindi, bağırdı: Bir atlı tramvay daha geliyordu! Onlar, ellerinden yine yakaladılar. Yalnız biri tutmakla

yetinmiyor, ikisi de beraber tutuyorlardı.

O, yine tepiniyor, yer yer ikisine de bakarak bir şeyler söylüyor; onların da kendisi gibi sevinmediklerine şaşarak, babasını gülümseten bir maskaralıkla gevezeleniyordu.

Evet, araba geliyor; işte yaklaştı, şimdi duracak...

Küçük adam, sen de bu arabaya bineceksin. Bunda yer var, neredeyse boş gibi. İstedğin penceresine tırmanacaksın. Sokağa bakarak, hızla geçen görünümünden sersemleşerek, kendine göre bir şarkı tutturacaksın. Elini uzatarak, birer birer kaçan dükkânları yakalamak için avuçlarını açıp kapayarak, arabanın sarsıntısıyla yarı uykuda, yarı uyanık gideceksin.

İşte, atlı tramvay duruyor!..

Araba durdu. O, elleriyle ikisini de sürüklüyor, çabuk çabuk, bu da ötekiler gibi kaçmadan önce, binmeye çalışıyordu. Ama şimdi arabacı, yandan sarkarak, babasına bir şey söylüyordu. Karı-koca, kararsızdılar. Çocuk, aralarında kaygılı bakışlarla bakınıyor, ağlamaya hazır görünüyor.

Sonra onların geri çekilerek yine eski bekleme yerine dikildiklerini, atlı tramvayın yeniden yürümeye başlarken arkasından çocuğun ağzı yarı açık, anlamayan gözleriyle baktığını, kendilerini orada bırakıp hızla uzaklaşan bu arabayı derin bir özlemle izlediğini gördüm. O zaman anladım ki bu; kırmızı arabalardan biriydi.

Çocuk; acıyla, yalancı bir umut gibi uzaklaşarak giden bu arabayı gözden yitinceye dek uzun uzun baktıktan sonra, başını babasına doğru kaldırarak sordu.

Bu kez, kuşkusuz, yer yokluğundan söz edilemedi. Kim bilir, ne karşılık verdi, baba?.. Belki, gerçeği söyledi: «Birinci mevki» imiş de...

Çocuk, başını indirdi; bu karşılığa inanmış görünmüyordu. Yine yola bakınarak bekledi. Ama, artık görünüşünde bir uyuşukluk vardı.

Zavallı, yoksul işçi çocuğu! Babanın verdiği karşılığı anlamadın, bu arabaya niçin binilmediğini öğrenemedin, değil mi?

Anlıyorum ki, «Birinci Mevki»nin; kırk para fazla verebilecek ana ve babalara özgü bir seçkin araba demek olduğunu mini mini kafan almadı.

Kırk para!..

Bu kırk parayı, şimdi şu dakikada gözden çıkaramamakla; senin fıkır fıkır bir su gibi kaynayan sevincine birden iri bir buz parçası atmış gibi oldular. Bilir misin, bu zorunluk onların kalbinden bir küçük ateş seli gibi, nasıl yakıcı bir yol açarak geçti?

Bu kırk para, yaşamın sonsuz bir yoksunluk nedenidir. Bunu bilmezsin, değil mi?

Oysa o kırk para için sana neler ulaşamadı! Hepsini yargılamana kabul ettirebilecek yalan özürlerle süsleyerek seni ne güzel

şekerlerden, ne hoş meyvalardan ne görülmemiş oyuncaklardan yoksun bıraktılar! Bu şeyleri senden esirgedikçe, geri çevirmeye zorunlu kaldıkça; sen ya ağlayarak, ya gösterilen nedenleri kabul etmiş görünerek, ama inandırılmamış bir istekle onların yüzüne baktıkça, onlarda da nasıl ağlamak duyguları uyandığını anlamazdın. Daha anlamıyorsun; işte şimdi onların gözyaşları kalplerine akarken, anlamıyorsun. Ama, mini mini yargılamana, «Bir şey var, anladığımı sanıyorum, fakat nedir?» diyor. Bu, nedir, bilir misin? Kırk para!..

Bu kırk para, bilir misin ki, senin hep yaşamında dolaşacak, her adımına ilişecek, her fırsatta önüne çıkacak. Bu küçük yuvarlak şey, gözünde büyüye büyüye korkunç bir yığın gibi seni çekecek; gözlerini kamaştıracak. Gözlerin ona dikilmiş, ilerleyeceksin. Onu tutmak, bu bir güneş parıltısıyla seni çağıran şeyi yakalamak isteyeceksin. Ama gözlerin onunla oyalanırken ayağın kayacak, gölgesi bile elinde kalmayarak, yalnız bir boşluğa avuçlarında sıkarak; orada kalacaksın...

Bunu bilmiyorsun. Hep bilmesen!.. Ama yavaş yavaş, senden uzaklaşan şeyler çoğaldıkça, anlamaya başlayacaksın...

Bir gün akşam sofrasında yine yalnız ekmekle zeytin gördüğün zaman; bir kış gecesi mangalın içinde son kömür parçaları eşelenip ortaya çıkarıla çıkarıla, sonunda soğuktan şişmiş ellerine küller sıcaklık veremediği zaman, annen ve baban sana gülümseyerek, gözlerini yüzüne dikerek anlatmamaya çalışırken, sen onları artık anlamaya başlayacaksın. O gün senin çok sevdiğin pirinçli tas kebabının yenmemesine, bu soğuk odada o gece ateş bulunmamasına neden, anlayacaksın ki, hep bu kırk paradır!

Sen, ne olursan ol, onu her zaman önünde göreceksin. Belki sen, soluk mavi ceketinin içinde,

«Birinci mevki»siz boş bir atlı tramvay bekleyen çocuk; belki sen, kılıcı «Tık-tak» kaldırımlara çarpan, göğsü kabarık giysisinin içinde yürürken mahmuzlu çizimleri öten bir subay; ya da bir büro başında kırmızı koltuğunda kâğıt yığınlarıyla uğraşan bir memur olacaksın. Belki de, senin gibi anasıyla, babasıyla geçen eski giysili çocukları bekleyerek, Kalpakçılarbaşı'nda, «Küçük bey için yünlü ceketler verelim!» diyeceksin.

Ama daha çok akla yatkındır ki, sen de baban gibi yorulmuş, nasırlanmış, büyümüş, kararmış kaba ve pis ellerle; yanakları çökük, kemikleri çıkık bir demirci olasan... O zaman bu kırk parayı daha iyi tanıyacaksın; onun yaşamının üzerindeki gücünü daha iyi göreceksin.

Seni baban, önce eğlendirmek için oraya götürecektir; sen, bu yumuşak ellerinle o

ağır ve sert şeyleri, korkulu bir yaratık gibi uzaktan; sonra yavaş yavaş alışıarak, yakından inceleyeceksin. Bir çekici kaldırmaya çalışacaksın. Baban, öteden sana yüreklilik vererek, «Haydi, vursana!» diyecek. Çekici vururken, baba sanatının havası birdenbire seni sararak kendinden geçirecek; kanının içinde bu sanattan bir şey bulacaksın.

Ondan sonra, bitmez tükenmez vuruşlarla güçsüz kolların çekici kaldırıp indirdikçe damarların kopacak, kemiklerin çözülecek. Sonunda yorgun; artık onu kaldırmaya kuvvet bulamayarak, kırık bir gövde gibi oraya, örsün yanına oturup, karşıdan babana bakacak; içinden de, «Ah! Onun gibi yapabilirsem!» diyeceksin. Yine yaklaşacaksın; yorgun düştükçe yeniden babanı görerek başlayacaksın...

Bir gün de, hiç umudun yokken sana, gündeliğe geçtiğini bildirecekler. Bu haber, sende büyük bir sevinç uyandıracak.

O gün, senin seçkin bir günüdür. İlk kez kazanmanın övücünü duyacaksın. Omuzlarını biraz dikleştirerek, ellerini paralı bir adam davranışıyla ceplerine sokup yollardan geçerken öyle bir pozun olacak ki, çevrendekilere, «Beni görüyor musunuz? İşte, şu varlığımla bugün ben, para kazandım!» anlamını fırlatacak.

Kırk para!

O, bir zenginliktir. Sen, onunla neler yapacak; şimdiye dek yerine getirilememiş pek çok isteği gerçekleştireceksin! İşte, o zaman hesaba alışıma başlayan kafanla düşüneceksin ki, günde kırk para, ayda şu kadar kuruş eder. Bu görüntüye inanmayacak, «Bu paraları, bu zenginliği ne yapmalı?» diyeceksin.

Bununla kendine giysi, yaşamında yeni olarak pek az gördüğün o giysiyi alacaksın. Belki, annenin de artık çok eskimiş giysisinin yenilenmesini düşüneceksin. Üstelik o gün sokaklardan geçerken, küçükçe evlere bile bir umut, bir istekle bakacaksın.

Kırk para!

Bu tutar öyle önemlidir ki kafan, onu ancak alabilecek.

O gün annen, sevincinden ağlayacak. Babanın gözleri her zamandan çok tatlı bir bakışla seni kucaklayacak. Mahallede

arkadaşlarının yanında bile bir önem kazanacaksın.

Ama neşen, pek çabuk geçecek. Göreceksin ki, bu kırk para, hiç bir şey değildir. Ancak gündüz ekmekle peynire yetecek bir şey! Kendi kendine diyeceksin ki, «Ah! Kırk para daha olsa...» Fakat bunun için ne kadar çekiş sallamak, ne kadar yorgunluklar içinde beklemek gerekecek!

Bir gün, kırk para daha verecekler sana. Bu kez, yine seviniyor, gözlerinde uçan umudu kapıyor gibisin.

Ne yazık! O, kilometrelerce ötede parlıyor. Daha yürümek, o uzun günlerin zincirini, yine her şeyden yoksun, sürüklemek gerekecek.

Ah! Kırk para daha olsa!

Bu, yaşantının bir nakaratıdır. Çekicin her vuruşunda yinelenir. Ama bundan beklenen umut, her gelip çatan sürede ödenmesi ileri bir süreye ertelenen uydurma bir senettir.

Artık bütün ömrünün adımları, bu kırk paralarla sayılacak. Bunlar, yaşam aşamalarının, hiç bir zaman «Dur» demeyerek, hep ilerisini gösteren birer belirtisidir.

Sonunda bu aşamalardan kaçını geçeceksin? Kaç tane kırk paranın verdiği sözlerin yalan olduğunu anlayarak bakışını daha ileriye yönelteceksin? Beş, on, on beş... ama artık bunlar seni sevindirmeyecek; artık ellerini ceplerine sokarak dükkânlardan satın alınabilecek şeylere baka baka gezemeyeceksin. O yaptıramadığın yeni giysiye, annene armağan edemediğin güzel elbiseye, sende istek uyandırarak, aklına gelen tüm şeylere, derin bir yokluk acısıyla bakarak, bu sokaklardan yabancı bir şehrin kimsesiz yolcusu gibi geçeceksin.

Bir gün sana annenle baban, gülerken bir şey söyleyecekler ki, gülr bıyıklarının altında yüzüne hafif bir utanma rengi verecek. Bunu şakaya alacaksın. Ama bu şaka, o gece senin aklını tırmalayarak bütün uykunu karmakarışık edecek.

Ertesi günü bekleyeceksin ki, bu şaka yinelenir. Böyle her akşam yinelenen yinelenen, her akşam yüzün bir parça daha az kızara kızara sonunda göreceksin ki, bu şaka, bir gerçekmiş. O zaman eski nakarat yeniden başlayacak:

Ah! Kırk para daha olsa!..

Evet, kırk para daha olsa; yine karına ara sıra bir mendil, çorap alacak; her akşam onu sevindirecek ufak tefek getireceksin. Ama artık kırk paralar birden çoğalıyor; onlar, ulaşabilecekleri kerteğe kadar gelebilmişler. Şimdi öyle bir aşamaya varmış olacaksın ki, belirtisinde anlam pek iyi anlaşılamıyor. İlerisini mi, yoksa burada durulmasını mı gösteriyor, bilinmiyor.

Sen, yine yürüyeceksin. Ama artık günler, aylar, yıllar geçecek; o beklenen kırk para, bu son umut, gerçekleşirse tüm o zamana dek beklenen emeller birden oluşacakmış sanılan bu şey, görünmeyecek...

İşte, o zaman kalbinde bir şeyin onarım kabul etmez biçimde koptuğunu anlayacaksın. Ve o zaman, sen de bir gün çocuğunu; Şişliye getirerek, «Birinci mevki» kırmızı atlı tramvaylardan birine bindiremezsen; onun sorusuna karşılık verirken, şimdi şu dakikada babanla annenin kalbinden akan yakıcı bir şey, senden de akacak.

Bu kez, gelen arabada yer buldular. Çocukta tüm sevinç yeniden canlandı. Anne ve babasının yardımını beklemeden tırmandı, çıktı. İki yanına yalpa vurarak, arkasından onların geldiğini görmek için başını çevirerek, ilerledi; koşarak oturulacak yerlerden birinin üzerine çıktı.

Soluk mavi ceketinin kollarını pencereden çıkardığını, yüzünde genişleyen bir gülümsemeyle zevkten kendinden geçmişçesine baktığını gördüm.

Sonra atlı tramvay uzaklaşırken gözleri, bakışımın çekimine kapılarak, bana çevrildi. Bir saniye içinde uzaktan, bu bakışın raslantısıyla oluşan bir dostlukla bana elini sallayarak, gülerken bir selâm gönderdi. Ben de hafifçe, bu çocuk selâmına karşılık vermekten geri kalmayarak, elimi salladım ve buna, en temiz heyecanı ile şu dileği ekledim:

«Evet, mini mini mutlu habersiz! İsterim ki sen, tüm arkadaşlarınla birlikte, o küçük adamcıklarla beraber, hep böyle gülünüz. Hep böyle sevinçli ve mutlu, sokaklara hulyalı bir pencereden bakarak, şarkı söyleyerek; yarı uykuda, yarı uyanık mutlu bir bilmezlik içinde geçiniz... Onun, kırk paranın gizli acı nedenini —olabilirse— hiç bir zaman duymayınız.»

OLVİDO

Hoyrattır bu akşamüstüler daima.
Gün saltanatıyla gitti mi bir defa
Yalnızlığımızla doldurup her yeri
Bir renk çığılığı içinde bahçemizden,
Bir el çıkarmaya başlar bohçamızdan
Lavanta çiçeği kokan kederleri;
Hoyrattır bu akşamüstüler daima.

Dalga dalga hücum edip pişmanlıklar
Unutuşun o tunç kapısını zorlar
Ve ruh, atılan oklarla delik deşik;
İşte, doğduğun eski evdesin birden
Yolunu gözlüyor lamba ve merdiven,
Susmuş ninnilerle gıcırıyor beşik
Ve cümle yitikler, mağlûplar,
mahzunlar...

Söylenmemiş aşkın güzelliğiyledir
Kâğıtlarda yarım bırakılmış şiir;
İnsan, yağmur kokan bir sabaha karşı
Hatırlar bir gün bir camı açtığını,
Duran bir bulutu, bir kuş uçuğunu,
Çöküp peynir ekmek yediği bir taşı...
Bütün bunlar aşkın güzelliğiyledir.

Aşklar uçup gitmiş olmalı bir yazla
Halay çeken kızlar misali kolkola.
Ya sizler! ey geçmiş zaman etekleri,
İhtiyaç ağaçlı, kuytu bahçelerden
Ay ışığı gibi sürüklenip giden;
Geceye bırakıp yorgun erkekleri
Salınan etekler fısıltıyla, nazla.

Ebedi âşığın dönüşünü bekler
Yalan yeminlerin tanığı çiçekler
Artık olmayacak baharlar içinde.
Ey, ömrün en güzel türküsü aldaniş!
Aldan, geçmiş olsa bile ümitsiz kış;
Her garipsi ayak izi kar içinde
Dönmeyen âşığın serptiği çiçekler.

Ya sen! ey sen! Esen dallar arasından
Bir parıltı gibi görünüp kaybolan,
Ne istersin benden akşam saatinde?
Bir gülüşü olsun görülmemiş kadın,
Nasıl ölümsüzün aynasında aşkın;
Hatıraların bu uyanma vaktinde
Sensin hep, sen, esen dallar arasından.

Ey unutuş! kapat artık pencereni,
Çoktan derinliğine çekmiş deniz beni;
Çıkmaz artık sular altından o dünya.
Bir duman yükselir gibidir kederden
Macerası çoktan bitmiş o şeylerden.
Amansız gecenle yayıl dört yanıma
Ey unutuş! kurtar bu gamlardan beni.

Ahmet Muhip DRANAS**KAR**

Kardır yağan üstümüze geceden,
Yağmurlu, karanlık bir düşünceden,
Ormanın uğultusuyla birlikte
Ve dörtnala, dümdüz bir mavilikte
Kar yağıyor üstümüze, inceden.

Sesin nerde kaldı, her günkü sesin,
Unutulmuş güzel şarkılar için
Bu kar gecesinde uzaktan, yoldan,
Rüzgâr gibi tâ eski Anadolu'dan
Sesin nerde kaldı? Kar içindesin!

Ne sabahtır bu mavilik, ne akşam!
Uyandırmayın beni, uyanamam.
Kaybolmuş sevdiklerimiz aşkına,
Allah aşkına, gök, deniz aşkına
Yağsın kar üstümüze buram buram...

Buğulandıkça yüzü her aynanın
Beyaz dokusunda bu saf rüyanın
Göge uzanır - tek, تنها - bir kamış
Sırf unutmak için, unutmak ey kış!
Büyük yalnızlığını dünyanın...

Ahmet Muhip DRANAS**FAHRIYE ABLA**

Hava keskin bir kömür kokusuyla dolar,
Kapanırdı daha gün batmadan kapılar.
Bu, afyon ruhu gibi baygın mahalleden,
Hayalimde tek çizgi bir sen kalmışsın, sen!
Hülyasındaki geniş aydınlığa gülen
Gözlerin, dişlerin ve ak pak gerdanıyla
Ne güzel komşumuzdun sen, Fahriye abla!

Eviniz kutu gibi küçücük bir evdi,
Sarmaşıklarla balkonu örtük bir evdi;
Güneşin batmasına yakın saatlerde
Yıkanırdı gölgesi kuytu bir derece.
Yaz, kış yeşil bir saksı ıtır pencerede;
Bahçende akasyalar açardı baharla.
Ne şirin komşumuzdun sen, Fahriye abla!

Önce upuzun, sonra kesik saçın vardı;
Tenin buğdaysı, boyun bir başak kadardı.
İçini gıcıklardı bütün erkeklerin
Altın bileziklerle dolu bileklerin.
Açılırdı rüzgârda kısa eteklerin;
Açık saçık şarkılar söyledin en fazla.
Ne çapkın komşumuzdun sen, Fahriye abla!

Gönül verdin derlerdi o delikanlıya,
En sonunda varmışsın bir Erzincanlıya.
Bilmem şimdi hâlâ bu ilk kocanda mısın,
Hâlâ dağları karlı Erzincan'da mısın?
Bırak, geçmiş günleri gönlüm hatırlasın;
Hâtırada kalan şey değişmez zamanla.
Ne vefalı komşumdun sen, Fahriye abla!

Ahmet Muhip DRANAS**BÜYÜK OLSUN**

Ben büyük şarkıları severim; büyük olsun,
Deniz gibi, gökyüzü gibi her şey ve mahzun.
Seviyorsam seni aşk ölümsüzdür gönlümce,
Âşıksam kadını değil tanrıçasın, ece.
Denizler yolculuğa çağırır durur da beni
Gitmem düşünerek geri döneceğim günü.
Ben büyük rüzgârları severim; büyük olsun
Aşkım da, özlemim de hepsi, her şey ve mahzun.
İnsan bir yanınca Kerem misali yanmalı,
Uykudan bile mahşer gününde uyanmalı.

Ahmet Muhip DRANAS

DÜŞÜNGELİ SANAT

Durmuş SİĞİRCİ

Sabahın alacakaranlığında, kumsalda yalnızca adım seslerini duyuyordu. Doğa sadece kuş sesleriyle canlanıyordu. Güneş hüzmeleri denizin üzerinde nazlıca salınıyordu, kimseyi uyandırmadan. Sahilde yeraltından ses alır gibi kumsal deliğinden fırlayan yengeçleri görünce, ne zamana ne de akan suya engel olunabilir, gün başlıyor diye düşündü. Hareket eden bir kendisi, bir yengeç ve bir de sesi duyulan ama görünmeyen kuşlardı.

Pazar günü denizde, “Lokantaya hususi yengeç yemeye gittik, çok lezzetliydi.” diye konuşanları anımsayınca meraklandı. Bir de övünerek anlatıyorlardı ki, yakından bakınca neresi et, neresi kemik dedi bu yaratığın. Yakalamaya çalıştı, kıpır kıpır denize kaçışı harikaydı. Herhâlde o da kurban edileceğini anladı ki, onun için kaçıyordu. Sevecekti ama kaçmasına da sevindi. Çünkü bayram süresince insanların bağırta bağırta koyun ve dana kestiklerini televizyonda izlediğini anımsayınca duraksadı. Gerçi hiç özel bir gün beklemeden bıçakla, silahla öldürülen kadın ve erkekler olunca... Yok etme alışkanlığı var ya öne çıkan, bir türlü beceremediler can yakmadan et yemeyi de. Tüm canlıları yaratana inanan insanlardı ama nefisleri için mantıktan soyutlanıp yapmadıkları canilik, kötülük kalmıyordu.

Yengecin kaçmasına sevindi. Sabahın sessizliğini seviyordu. Ne ölen ne öldüren vardı. Güneş bile, sanki müzisyenlerin yanlış notaya basmamaya özenerek klasik müzik dinletisi vermesi gibi usul usul süzülüyordu. Zamanı olsa fırsat buldukça yaşayacaktı bu sessizliği. Yaşam tekdüze değil; çalışacak, para kazanacak, eklemek aş edinecek ki, mutlu anları da yaşama olanağı bulacaktı. Böyle bir fırsatı, yevmiyeli işçi olarak işverenin deniz kıyısındaki bahçeli evinde bir günlüğüne çalışarak yakalamıştı. Uzak olduğu için bir gün önceden giderek pazar günü denize de girmişti. Akşam dinlendikten sonra sabah erkenden kalkarak bu olayı yaşamıştı.

İlk kez evinden, ailesinden ayrı yerde bir gece geçirmişti. Evde kendini her an yanında görmek isteyen sevgili eşi Asuman ve çocukları vardı. Asuman’ın tek dünyası Tuncay’dı. Birlikte sohbet ederek kitap okuyacak, okuduklarını tartışacak, film izleyecek, çay kahve içerken o gün yazdıklarını eşine okutarak yorumunu alacaktı. Eşi olmadan

ne birinin kapısını çalar ne de birilerinin kendi kapılarını çalmasını isterdi. Tuncay’ın en büyük sıkıntısı, eşinin yanında olmadan evden ayrılmaması, yalnızca kendi dünyasını yaşamasıydı. Eşi akşama dek evde boş zamanlarında kitap okuyor, bir şeyler yazıyor, çocukları dışında kimseyle görüşmüyordu. Neyse ki Tuncay’ın işe gitmesine izin veriyordu ama aralarındaki sevgi bağı hiç zayıflamıyordu.

Bir gün, çalıştığı tuğla fabrikasından geç geldi, hem de elinde köpek yavrusuyla. Tuncay evde nasıl tepki göreceğini merak ediyordu. O sormadan anlatmaya başladı. Asuman, eşinin heyecanlı hâline aldırmadan mutlulukla hemen elinden köpek yavrusunu alarak sevmeye başladı. “Ne de güzel etmişsin, bir canlıya hayat vermiş, bize getirmişsin.” dedi ve eşini kaygıdan kurtardı. Tuncay sigortasız çalışan, kabala anlaştığı işe göre para alan biriydi. İş erken biterse eve erken döner, bitmezse geç saatlere dek çalışırdı. Bugün akşama dek ördüğü duvar gerisinde bir canlı sesi duyunca, yevmiyesinden vazgeçerek, ördüğü tuğlaları söküp eniği kurtarmış, yeniden örmeye zaman kalmadığı için eve dönmüştü.

Bir gün sonra işe gittiğinde, işvereni Selami Bey tuğlaların eksik olduğunu fark ettiği için onu çağırdı. “Sabah deniz evine gidip yapılan işleri göreyim dedim. Tuğlanın örülmediğini görünce şaşırdım, başına bir hâl mi geldi dedim. Eğer öyle bir şey yok da işi keyfi olarak yarım bırakıyorsan ve böyle düzensiz çalışırsan, bizi sıkıntıya sokarsın. Bir de ustabaşı ile iyi geçinemiyormuşsun, senden şikâyetçi. İşini eksik yapıyor, işe de geç kalıyormuşsun.”

Tuncay da ondan şikâyetçiydi ama kimseye bir şey söylememişti. “Efendim, bugün işi bitirmiştim, duvar gerisinde bir ses duyunca ördüğüm tuğlaları sökerek köpek yavrusunu kurtardım. Tekrar örmeye zaman kalmadı. Ustabaşı ile sorunlarımız oldu ama bizi birlikte çağırır konuşursanız, benim suçumun olmadığını da anlarsınız.” dedi.

Selami Bey, Tuncay’ın bir hayvan için yevmiyesinden ödün verdiğini ve ustabaşı ile görüşme cesaretini gösterdiği için olumlu izlenim edindi. “O zaman ustabaşını arayın, yarın sabah görüşelim.” dedi.

Tuncay, ustabaşını arayarak buluşacakları saati söyledi, sonra eve döndü, eşinin güler yüzle hazırladığı yemek masasına oturarak

yemeğini yedi. Çay saatinde kapı zili çalınca merakla birbirlerinin gözüne baktılar. Çünkü şimdiye dek hiç kimse haber etmeden kapılarının zilini çalmazdı. Tuncay ayağa kalkarak kapıyı açtı, karşısında ustabaşığı görünce şaşırarak buyur etti. Ustabaşı, “Kusuruma bakmayın, sizlere haber etmeden geldim.” dedi.

Tuncay, “Ne demek, lütfen buyurun.” diyerek içeri davet etti, salona oturdular.

Ustabaşı, “Öncelikle beni kabul ettiğiniz için teşekkür ederim. Size karşı olumsuz tavırlarım için özür dilerim. Sizin hiç hak etmediğiniz şekilde tartışmalar yaratarak gönlünüzü kırdım. Bir işçiyi, üzerinize göndererek kasıtlı kavga çıkardım ki patron duysun da sizi işten kovsun diye. Birine evinizi taşlattım, camlarınız kırıldı ama yine siz bana karşı tavrınızı hiç değiştirmeyince şikâyetçi olursunuz diye çok korktum. Onun için görüşmek istedim.” dedi. Tuncay, “Belki benim de hatam olmuştur, ama çok haklı olduğum konularda da üzerime geldiğiniz için, bana özel kininiz var gibi anladım. Evimize sizin taş attığınızı yeni duydum, çocuklar oyun oynarken atmışlardır diye düşünmüştüm. Ama özür dilemek için geldiğinize göre, benim için sorun yok, her şey bitmiştir.” dedi.

Ustabaşı, “Benim yaptığım usulsüzlüklerin farkındaydınız, kasadan aldığım paralar için de hırsızlık yapıyorsunuz deyince size saldırdım. Annem yatalak ve hasta olduğu için tedavisine gücüm yetmiyordu, kasadan para almaya mecbur kalıyordum. Selami Bey’e söylersiniz diye korkuyordum, beni işten çıkarır. O zaman ben ne yaparım ki? Annemin ilacına para yetiştiremiyorum. Ona söylediniz mi diye sormaya geldim.”

“Siz patrona beni şikâyet edince beni çağırdı, sana iş vermeyeceğim deyince ustabaşı ile hep birlikte görüşelim dedim, annenize çok üzüldüm, sağlık dilerim.”

Çay ve kurabiye ikram edildi. Ustabaşı, “Yarın ne konuşacağız, bana yardımcı olabilir misiniz?”

“Siz ufak tefek sorun yüzünden tartıştığınızı söylersiniz. Annenizin hastalığı nedeniyle çok gergin olduğunuzu, onun ilaçlarına paranızın yetmediği için sinirlendiğinizi söylersiniz. Kasadan ne kadar para aldığınızı yazdığınızı bir tutanağı eline vererek, sonunda ödemek üzere aldığınızı belirtir, bunca iyiliğe rağmen ona yaptığınız ihanet için bağışlanmanızı

istersiniz.” Tuncay açıkladıkça ustabaşının rahatladığı gözlerinden okunuyor, gözlerini ondan ayırmadan dinliyordu.

Tuncay, konuşmasına devam ederek, “Ben Selami Bey’i burada çalıştığım süre içinde epeyce tanıdım. Kendisine iş için gelenlere karşı davranışlarının ve şirketten yapılacak alışverişlerdeki insani ilişkilerinin çok olumlu olduğunu gördüm. Ben çok sayıda işyerinde çalıştım, insan sarrafı oldum. İnsanları bir cümlesiyle, bir bakışı ile tanıdım. Keşke sen annenin rahatsızlığını ona söyleyerek yardım isteseydin, bu duruma düşmezdin. Selami Bey çok iyi yürekli biri. Bu duruma gelmeden önce o da yalnızlık ve yoksulluk yaşamış. Çaresizliğin çaresini de çalışmakta bulmuş. Helal kazanç peşine düşerek emeğiyle, alın teriyle kazanmayı amaç edinmiş. Hiç unutmuyorum, bir gün konuğu ile konuşurken beni çağırdı, ‘Size zahmet olacak, ocakta çalışan görevlimiz henüz gelmemiş, bir kahve yaparak bizlere getirir misiniz?’ dedi. ‘Tabii ki.’ dedim ve çay ocağına giderek ilk kez orada bir kahve yaptım. Onlara ikram ettikten sonra, o gün hangi işi yapacağımı sormak için kapı dışındaki koltukta seni beklemeye koyuldum. Yüksek sesle konuştukları duyuluyordu. Selami Bey, konuğu ile çok güzel sohbet ediyordu. Selami Bey, ‘Ben de ekonomik yoksunluklarımı gidermek için gecemi gündüzüme katarak nerede, ne iş bulsam çalıştım. Yalnızlığımı geceleyin ay ve yıldızlarla, gündüzleri güneş ışınlarıyla giderdim, bana yoldaş oldular. Bazen yorgunluktan gözlerim açılıp kapanıyordu ama hiç yılmadım. Bir de beni hiç sevip sevmediklerini bile bilmediğim sevdiklerimi düşünerek yaşadım. Yeter ki insan kararlı olsun, kendi kendine de yetecek güçte. Tüm canlılar da öyle değil mi? Kimi hayvanlar bakıcılarının yardımı ile bayram ederken, içecek su, yiyecek katık bulmadan doğaya sığınarak yaşamlarını idame ettiriyorlar. Bitkiler de keza, elinde hortumla sulanan, kazma ile toprağı kazılan da var, dağın tepe ve yamaçlarında kendini toprağın vicdanına terk ederek dal budak salanlar da... Biz insanlar duygu ve düşüncelerimizle elimize aldığımız kalem ve kâğıtla yalnızlık yoksunluğu değil, yalnızlık saltanatı süreriz. Bizim çocukluk ve gençliğimizde yaşamadıklarımızı, bugünkü gençlerin yaşadıklarıyla kıyaslarsak, karşımıza çok farklı görünümeler çıkar. Evde yalnızken, elinde telefon, önünde bilgisayar oldukça, Instagram, Facebook, TikTok iletişimi ile herkesle haberleşir.’ demişti.

Karşısında oturan konuğu da o güür sesi ile ‘Çok haklısınız, sanatçılar yalnızlıklarını hep sanatla gidermiyorlar mı? Yazarlar sessiz bir ortamda yalnız kalmasalar, duygu ve düşüncelerini kendi kendine yorumlama olanağı bulmadan yazabilirler mi? Ressamlar

halkın ortasında fırça, boya, tuvalle aklından geçen zihinsel güzelliklerini sergileyebilir mi? Şair ve bestecileri düşünün, her kafadan bir sesin geldiği yerde dizelerini yazar, notaya dökebilirler mi? Sessizlikte yalnızlık, yalnızlıkta da sessizlik aranır, bir iki ince ayrıntıyla. Sanatçılar fiziksel olarak yalnız kalsalar da eserleri onları yalnız bırakmaz. Bir insan yalnızlığının farkında ise zaten yalnız değil, kendi kendine eşlik ediyor demektir. Hayallerini, kaygılarını, geleceğini düşünerek. Vamık Volkan’ın Atatürk’ün Psikanalitik Biyografisi adlı kitabında Atamızın, ‘Çocukluğumdan beri, oturduğum evde ne ana, ne kız kardeş, ne de bir ahhapla beraber olmaktan hoşlanırdım. Ben yalnız kalmayı daima tercih etmiş ve sürekli öyle yaşamışumdır.’ sözleriyle de, yalnız kalırken hangi kitapları okuyarak ülkeyi cumhuriyet yönetimine nasıl kavuşturduğunu anlıyoruz. Yeter ki herkes yalnızlığı iyi değerlendirsinsin.’ demişti.”

Ustabaşı, Tuncay’ın anlattıklarını can kulağı ile dinledikten sonra, “Bana yardımcı olduğunuz için teşekkür ederim. Yarın buluşmak dileğiyle.” diyerek ayrıldı. Tuncay ile ustabaşı bir gün sonra Selami Bey’in makam odasına birlikte girdiler. Patronun oturduğu koltuğun arkasındaki duvarda Atamızın çok güzel çerçeveli fotoğrafı ve masanın üzerinde, kapağında Atatürk resmi olan bir kitabı vardı. Selami Bey’in gösterdiği koltuğa karşılıklı olarak oturdular. Tuncay çok rahattı. Ustabaşının gerginliği ise her hâlden belliydi.

“İkiniz de hoş geldiniz. Biriniz yıllardır her işimi yönetmekte söz sahibi, diğeriniz gündelik işçimizsiniz. Çok merak ediyorum, iki insan neden anlaşamaz? Aranızda çıkar çelişkisi, koltuk kapma mücadelesi yok, biriniz üst yetkili, diğeriniz işçi. Bugün yanlış karar vermemek için özellikle ikinizle bir arada görüşmek istedim.” dedikten sonra ustabaşına döndü Selami Bey.

“Anlat bakalım, sorun nedir? Neden anlaşamıyorsunuz?”

Ustabaşı önce Tuncay’a, sonra da patrona bakarak bekledi, yutkunduydu, “Bizim hiç ciddi bir sorunumuz yok, bazen yanlış anlamalar söz konusu olunca benim psikolojik sorunlarım nedeniyle panikleyip Tuncay’a sert yapıyor, tartışıyoruz. Sonra hata ettiğimi anlayınca özür dileyerek barışıyoruz. Hatta bana çok yardımcı olduğunu da söyleyebilirim.” deyince Selami Bey sinirlenerek ayağına kalktı, “Dün sen bana neler demedin ki? Tuncay’ı işten çıkarmamı, düzenli olarak işe gelip gitmediğini söyledin. Şimdi de onun yanında gözlerime bakarak bir şey yok diyorsun. Yoksa Tuncay seni tehdit mi etti? Bir insanın ekmeğiyle oynamak bu kadar kolay mı? Ben de bir zamanlar orada burada çalışmış bir insanım. Gökten zembille inerek

buralara gelmedim, sen de biliyorsun bunları. Ne oluyor, bana anlat!..” dedi. Ustabaşı çok bozulmuştu. Sanki odayı terk edecek gibi birkaç adım atınca, Selami Bey, “Nereye gidiyorsun, otur, hesabını vermeden bir yere gidemezsin!” dedi.

“Efendim, size şimdiye kadar bir şey söyleyemedim. Annem yatalak hasta olduğu için onun doktor ve ilaç paralarına maaşımla yetişemez oldum. Hiç kimseden borç isteyemediğim için, günlük satışları yüksekte yapıyor, düşük yazarak farkı kasadan kendime alıyordum. Annemin bir tarlasını satışa çıkardım, satılınca aldığım paraları yeni satış diye kasaya geri koyacak, size haber etmeden sorunu çözecektim. Tuncay kasadan aldığım paraları görünce, ‘Sen resmen hırsızlık yapıyorsun, sana güvenen patronuna ihanet ediyorsun.’ dedi. Ona saldırdım, kavga ettik. Size söylerse, beni işten çıkarırsınız diye, onu işten çıkarmanız için şikâyetçi oldum. Aslında o çok iyi bir insan, kavga ettiğim akşamları üzülüyordum ama bu yoldan geri dönüp size de söyleyemedim. Elimdeki evrakta size ne kadar borçlandığımı yazılı. Size borcumu ödeyeceğim, elinizi ayağınızı öpeyim, Tuncay’dan başka hiçbir çalışanımız duymasın!” diyerek ağlamaya başladı.

Selami Bey, “Önce gidin, elinizi ve yüzünüzü yıkayın, sonra buraya gelin, konuşacağız.” dedi. O gittikten sonra evraklara baktı, hiçbir şey söylemeden gelmesini bekledi. Sonra Tuncay’a dönerek, “Dedikleri doğru mu?” diye sordu. Tuncay da ustabaşının düştüğü duruma çok üzülmüştü, “Evet doğru efendim, ben de neden bu yanlış yapıyor diye kızırıyordum. Annesinin hastalığını duyunca çok üzüldüm, onun acısıyla çaresiz kalmış. Bana bilgi verseydi, kıt olanaklarımla ona destek olurum.”

Selami Bey, Tuncay’ı dinledikten sonra ustabaşına dönerek, “İnsanların elbette içinden çıkamayacağı çok özel sorunları olabilir. Sen yıllardır beni hiç tanımadın mı? Şimdiye dek sıkıntıya düşüp benden yardım isteyenlere senin elinle gönderdiğim yardımlar oldu. ADD ve ÇYDD kurumlarına yardımcı olduğumu, üç öğrencinin de burslarını karşıladığımı bilmiyor musun? Kasadan aldığım para miktarlarına bakınca ne kadar üzüldüğümü anlatamam. Çerez parası değil. Benim çalışanımın bu duruma düşmesi çok acı, benim için de büyük bir olumsuzluk. Üstelik annen söz konusu. Bizler için annelerin ne kadar değerli olduğunu bilmiyor musun? Biz ne güne duruyoruz? İnsanlık öldü mü? Annenin yaşadığı bu sıkıntılara rağmen sen hiç işini aksatmadan zamanında gelip gittin. Bu olaylar yaşanırken yine de sevindiğim bir şey var ki, o da Tuncay gibi değerli bir insanla bu olayı yaşamışsın. Bir başkası olsaydı, ânında

seni şikâyet eder, suçüstü yakalatır, tüm çalışanlar huzurunda rezil olurdun. Tuncay'ı bu insani tavrından dolayı kutluyorum. Şimdi sen şu borç listeni yok et, işinin başında hiçbir şey olmamış gibi yaşamına devam et. Yaşananlar üçümüzün arasında kalsın. Bundan sonra en küçük sorununu bana söylemekten çekinme. Akşam iş çıkışı beni bekle, Tuncay'ı da yanımıza alarak annenizi ziyaret edelim, ne gerekirse yapalım." Ustabası bu sözleri duyunca ağlayarak ayağa kalkıp Selami Bey'in yanına gitti, ellerini öpmek isterken Selami Bey sarıldı, alnından öptü, "İçin rahat olsun." dedi. Ustabası daha sonra da Tuncay'ın yanına vardı, "Her şey için teşekkür ederim, iyi ki senin gibi değerli bir arkadaşım var." dedi.

Akşam iş sonu üçü birlikte arabaya binerek, kaldırımı olmayan, bir arabanın zor geçtiği dar ara sokaklardan geçerek kulübe gibi bir yere girdiler. Küçük iki odalı bu mekânın bir odasında ayak seslerini duyan yaşlı anne, "Oğlum sen mi geldin?" diye seslendi. Ustabası hiç yanıt vermeden içeri girdiler. Oturacak bir sandalye vardı, Selami Bey'in oturmasını istediler. Selami Bey çok duygulandı, annenin saçlarını okşayarak, "Nasılsınız anne? İyi görünüyorsunuz. Yarın bir araba gönderecek, hastanede özel oda düzenleterek bir süre orada tedavinize devam ettireceğiz. Daha sonra ne gerekirse yapacağım, geçmiş olsun." diyerek ayağa kalktı.

Şoför kapıda bekliyordu. Ustabası onları yolcu etti. Selami Bey Tuncay'a, "Eğer kabul ederseniz birlikte sizin eve de uğramak isterim. Ustabasının evini böyle görünce insanlığımdan utandım. İki kişi kümes gibi yerde yaşıyorlar. Önce sizin sonra da teker teker tüm işçilerimin evini ziyaret edecek, onların nasıl yaşadıklarını gözlerimle göreceğim." dedi.

Tuncay, yolu şoföre tarif etti, eve vardılar. Anahtarla kapıyı açarken, "Hanım, bir konduğumuz var!" diye seslendi. Salona geçtiler. Çay içerken, eşi ve çocukları hakkında konuştular. Ayrılırken Tuncay'a, "Yarın size bir önerim olacak, eşinizle görüştüktan sonra bana dönersiniz." dedi.

Ertesi gün ustabaşının annesini hastaneye göndererek özel bir odaya yerleştirdiler. Tüm tahlillerin yapılarak tedaviye başlanması talimatı verildi. Akşamları da ustabaşının yanında kalarak annesine destek olması istendi. Dönüşte işyerinde bir araya geldiler.

Selami Bey, "Şimdi beni iyi dinleyin. Ustabasının kaldığı ev çok sağlıklı, hastane dönüşü onlara işyerine yakın bir ev kiralayacak, orada her türlü ihtiyaçlarını karşılayacağım. Tedavisi de benim sorunun. Tuncay'a gelince, senin kaldığın ev rahat ama seni gündelik olarak değil, kadrolu olarak işe alıyorum. Hafta sonları isterse eş ve çocuklarınızla, istemezlerse yalnızca sen deniz

evine gidecek, oradaki ağaçların sulanması ve bahçenin düzeni için çalışacaksın." dedi.

Tuncay duydukları karşısında şaşırdı kaldı. Selami Bey'e, "Çok teşekkür ederim, yıllardır bir orada, bir burada iş koştururken yoruluyordum. Arada boş geçen günlerim de oluyordu. Şimdi düzenli bir işim oldu, sizlere layık bir işçi olmaya çalışacağım. Deniz evi deyince, ilk gidişimdeki mutluluğumu hiç unutmadım. Siz, bu yaşma dek, dağda, bayırda, fabrika köşelerinde, bağ, bahçe, tarla ve meralarda yaşadığım hayatımı deniz kenarındaki yaşamla kesiştirdiniz. Bir sabahın erken saatinde deniz sahilinde yalnız başıma kaldığımda aklımdan neler gelip geçti. Doğayı, ayı, güneşi, denizi, bitki ve hayvanları değerlendirirken insanlığa sorumluluklar yükledim. Her yönden bu denli varsılığa sahip insanlık, neden dünyayı güzelleştirmiyor, neden yapayalnız diye dert yandım. Duygu ve düşüncelerimi eşime anlatınca, kendini hep yalnız hissettiği için o da çok etkilenmişti. Keşke ben de seninle olsaydım, o sessizliği yaşasaydım ve seni yalnız bırakmasaydım demişti. Eşim yazar olduğu için çoğu kez ev işlerini bitirince kitap okumak ve yeni bir şeyler yazmak istiyor. Bu habere benden çok o sevinecek ve yazlığınızda yazacağı ilk kitabı da sizlere imzalatacağım. İsmi de Düşüngeli Sanat olacak" dedi.

EY KOCA DÜLDÜL

Ey koca Düldül
İlk göz ağrımız
Sevdamız
Adına türküler yaktığımız
Şifalar umduğumuz
Heybetli dağ.
"Al ha Düldül dedesi!"
"Al ha Düldül dedesi!"

Seyir tepesi
Şimdi sana dikmişler gözü.
Taşına, toprağına, suyuna.
Çimento fabrikası kuracaklarmış...
Atıkları yakacaklarmış...
İlçede istihdam artacakmış sözde.

Dağlarımız delik deşik.
Yer altında altın arar şirketler.
Yenilir, içilir mi altın?
Karnını doyurur mu fakirin?
Velev ki buldular, çıkardılar
Sana ne düşer paydan?

Oysa bizim altınımız yeryüzünde,
Bitmeyen, tükenmeyen

Aldıkça veren
Verdikçe veren
Sabun Suyu'nda
Düziçi Ovası'nda.

Kimin umurunda insanlar
Sabun zehir akacakmış
Düziçi'nden Karataş'a tarım
mahvolacakmış.
Zeytinler solacakmış
Köylüm ekmeğinden olacakmış...
Onlara ne?
Onlara ne de
Ne demeli seyredenlere?

Okumayan nerden bilsin?
Bakamayan nerden görsün?
En büyük zenginlik olduğunu sağlığın?

Farkında mısın zirveye başını dayamış
dedenin?

Ey kendini akıllı sanan
Arştaki görmez mi sandın,
Yalanı, talanı, aldatanı?

Bilmez mi sandın
Yolsuzu, arsız, hırsız?
Kötülüğü iyilik,
Çirkinliği güzellik diye sunanları?

O değil miydi?
Azmışların
Yoldan çıkmışların üstüne
Gökten
Cayır cayır yanan
Alevli taşlar gönderen.

Kara taşlar, kara taşlar
Ovada kara taşlar...

Ortalık toz, duman
Yanık kokusu.
Gökyüzü kara duman, yanık kokusu.
Bilen var, gören var
Elbet günü gelir
Çıkar kokusu.
Gizli yok, gizli yok, gizli yok!..

BEN BANA KARŞI

Cihan SOLAK

Günden kopuktu gündüzüm, geceleri karaladım, kararttım.

Kuşkusuz, dışarıdan bakılınca çok basit görünen bir insanın yaşamı bile kendi hâlinde zorluklar taşır. İşte benim yaşamım da öyle pek alelade bir yaşamdır. Herkesinki kadar zor ya da kolaydır. Yani, yaşamımın herhangi bir özellik arz ettiğini düşünmem ki zaten bu günlüğü ilginç bir yaşamım olduğu için tutmuyorum. Diğer taraftan, hayatın içindeki ilginçlikler benim başıma pek gelmez, çoğunlukla kayda değer şeyler yaşamam. Hem günlük tutmak ne demek ki? Yetişememek mi günün getirdiğine ve günü yakalamaya çalışmak mı? Yoksa ait olmamak mı? Hayatın içinde kendince bir yaşam kuramamak mı? Bir insan ne diye günlük tutar ki? Bilmiyorum. Gerçeğin lüzumsuz bir kopyasını çıkarmak. Peki, ama neden? Önce, gün denilen kavram ele avuca sığmaz gelir bana. Bir yerinden tutsan kelimelendirsen, öte taraf muhakkak eksik ya da yanlış kalacaktır. Bence imkânı yok, gerçek tüm çıplaklığıyla öyle eğilip bükülmeden yazıya dökülemez. İmkânı varsa da bu günlük tutma meselesinin, benim becerebileceğim olduğunda ötesinde bir eylem olduğu buz gibi bir gerçek. Sözün özü, yetişemem zamanın hızına -ki zaten yetişebilseydim günlük tutar mıydım, normal insanlar gibi yaşar giderdim ömrümü- Öte taraftan bunu yapmak hayli disiplinli olmayı gerektirir ki bu da bende maalesef yok. Biraz daha derinlemesine düşününce aslında bunların hiçbirisi gerçek bir sebep değildir. Doğru, evet; çevremde kimse beni istediğim gibi dinlemedi. Açıkçası, ben de pek üstüne varmadım kimsenin. Kendi adıma değil de hep onlar adına düşündüm. Bunu erken yaşlarımdan itibaren âdet edinince de pek yüzeysel ilişkilerin gergefinde anlamsız bir motif çıktı ortaya. Kimseye rahatsızlık vermeyeyim derken ben rahatsızlandım.

Şimdi şöyle bir gözden geçiriyorum da hayatımı, bu yaşıma gelinceye kadar hiç iştahlı ya da istekli olmadım. Belki de bu sebeple rutine dönüşen “iş”lerden kaçındım. Hayatımı kazanmak için garsonluk, temizlikçilik gibi oldukça basit işlerde çalıştım. Bunlar insanın her durum ve şartta sürdürebileceği mesleklerdi. Bu gibi işleri yapanların ne onduğu ne de onandığı söylenemezdi. Yani, gün kurtarılabiliirdi belki ama yarın muallaktaydı. Hâlbuki işe yarar bir şeyler yapan insanlar öyle mi? Muhtemelen, hep bitmek tükenmek bilmeyen bir yaşama isteğiyle ve

iflah olmaz bir iyimserlikle dolulardır. Oysa beni oradan oraya sürükleyecek ne hırslarım vardır, ne de tutkularım. Meraklarımsa çoğunlukla oturduğum yerden giderilebilecek cinstendir. Muazzam bir eylemsizlik içinde yaşar dururum. Herkes gibi işime gider gelirim pek tabii olarak. Ve pek tabii olarak hayata bir yerden katılmak gerektiğini düşünürüm. Herkes gibi sabahları işe gider, gün batarken eve gelirim. Evin mutfağındaki her zamanki yerime -mutfak masasının kırıldı kırılacak sandalyesine- kurulup gecelerim. Yarı aralı pencere kara bir aynaya dönüşene kadar ben de kendime gelirim. Yerime kurulur kurulmaz olmasa da, çok geçmeden -en azından bana öyle gelir- yavaş yavaş uzaklaşırım her şeyden. Günlük telaşlardan arınır, hafiflerim. Sandalyeme oturunca, zaman, pek fark ettirmeden yavaşlar, yavaşlar ve nihayet durur. Artık ne yarın ne de daha sonrası... Günlük sıkıntılardan uzaklaşır, yalnızca okur, yazar ve düşünürüm. Zamandan azade, akşamlarım; düşüncem sadeleşir, ben sadeleşirim.

İşte böyle aklıma eser, öylece kararlar dururum. Anlayacağınız, aklım havalardadır akşamları; gözlerim, pencereyden aşağı uzanan sokağı ve onun bağlandığı caddeyi... Gündüzleri değil de, bu alelade mutfak penceresinin önünde hep yaşadığımı duyarım. Gün döner, gökte ay donanır yıldızlarla ve hep birlikte parlarlar... O küçücük aralıktan bir görünüp bir kaybolan çalışanlar, emekliler, öğrenciler... Otobüsler, dolmuşlar, arabalar dolusu insanlar... Akşamları, sabah kat ettikleri yolu gerisin geri giderler. Sabahları işe, akşamları eve yetişme telaşı sarar Adana'nın tüm yollarını. Saat vurdukça sokakların, caddelerin sesleri evlere dolur. Tüm bu sesler, evlerin içinde bir soluk, bir nefese dönüşür. Fakat akşamüstleri o hızla akan zaman, sokağın gerçeği ile çarpılınca ancak bir anlama kavuşur. Dört işlem bilen herkes bunu muhakkak bilir.

Birçok olayla karşılaşılır gün boyu ve her zaman kolay değildir başını çevirip gitmek, hiçbir şey olmamış gibi davranmak insan olana. Mesela, yağmur altında yürüyen yaşlı bir adam, koli bandıyla ayakbaılarının parçalanmış tabanlarını yapıştırıp evine yürümeye devam ettiğinde, bu durumun izahı yoktur. Yahut bir sökülmiş kaldırım taşı, sokakta yaşayan bir adamın başının altında yastığa dönüştüğünde veyahut sokağa fırlatılan sigara izmaritini yerden alan adam, son nefesini aldığı anda...

Sokağın gerçeği apayrıdır ve çoğunlukla izahı yoktur. Bir rüzgârdır eser, cümlesi erir, cümle insan içinde kelimelenir. Her birinde ayrı bir ses, ayrı bir nefese dönüşür. Benimse sözün bittiği o yerde küllükte unuttuğum sigara aklıma gelir, tütüyorsa ve eğer bir nefes kalmışsa çekerim içime, aksi durumdaysa ne yapayım, çekerim içimi. Ama bilirim, vardır; ne de olsa her durumda bir açılmamış paket, evin bir yerlerinde.

Görüldüğü üzere, çoğunlukla pek anlamsız şeyler düşünürüm. Bilirim, pratik ve maddi faydaları olmayan bu cümleler çoğunlukla kayda değer değildir, dolayısıyla umursanmazlar. Ama yine de karalar, karartırım sayfaları gece boyunca.

AŞKIN BÜYÜSÜ

Ruhum bedenime sığmıyor,
Coşkuyla koşmak istiyor dört nala.
Her yanıma sardı bu duygu,
Deli divane dolanırım ne yapacağımı bilmeden.

İleri gitsem olmuyor,
Geriye hiç dönemiyorum.
Kalakaldım öylece kışın ortasında Donuyorum.
Bedenim donuyor, kalbimse sıcacık.
Saniyeler saat, dakikalar yıl oldu âdeti.
Nasıl başa çıkarım içimi alev alev yakan bu yangınla?
Söndüremiyorum.
Devası bende değil.
Durulur mu hiç dört nala koşan bu duygu?
Söner mi içimdeki alevler?
Durulmak ne kelime...
Sönmek nasıl bir his...
Gittikçe artan bu duygu ele geçirdi beni.
Açlık hissetmiyorum hiç.
Yâre duyduğum sevgi, doyuruyor aç kalan tüm hücrelerimi.

Ona duyduğum tarifi zor, karşı koyamadığım bu his.

Oldukça acı olsa da mutlu ediyor aynı zamanda.

Yaklaşırsam yanarım, biliyorum.

Uzak dursam aklım, tüm benliğim onda kalıyor.

Hayallerde yaşıyorum kurduğum tüm güzel aşk hikâyesini...

Sadece hayallerimde seveceğim seni,
Yalnız hayallerimde.

Esra TEPE

AŞKTAN DA AŞKIN BİR AŞKIN ÖYKÜSÜ

Ecdat GÜVEL

Kız güzeldi, bunu yalnızca ben söylemiyorum, herkes söylüyor; köylüsü söylüyor, kasabalısı söylüyor, şehirlisi de. Ben de güzel demiyor muyum? Diyorum; ben onların, hele de köylülerin bir güzel, bir de deli yargılarına güvenirim. Onlar birine deli diyorlarsa o delidir, güzel diyorlarsa güzel. Bir iyi ve kötü konusundaki yargılarına çok kulak asmam, onda bazen yanıldıklarına tanık oldum. Bu kızın güzelliğinden bize ne de güzel diyoruz? Bu kıza bizim oğlan âşık hem de çok âşık. Normal bir âşık olsa iş kolay, gider “Ben sana âşık oldum.” der iş biter, bu kadar gizlenip kapaklanmaz. Çok âşık olunca iş değişiyor. Aşkını büyük aşkların aşkından da aşkın yapmak istiyor. Efsane aşkların kahramanları Kerem, Ferhat, Mecnun, Tahirlerle yarışıyor, onlardan daha aşkın bir aşk yaşamalıymış. Bunu kendisi için değil, güzeli için istiyor. Benim güzelim Leyla’dan, Şirin’den Aslı’dan, Zühre’den de güzel deyince aşkı da onlarınkinden de aşkın olmalıymış. “O maşukları sen de ben de hiçbirimiz görmedik, nice güzel olduklarını bilmiyoruz. O hâlde sen nereden çıkarıyorsun senin güzelinin onlardan da güzel olduğunu?” demiyorum, diyemiyorum, aşkından haberdar olduğumuzu bilmesin diye. Cümle âlem onun aşkından haberdar da onun bundan haberi yok. Bu nedenle hiç açılmadı bizlere, bizlere ne ise güzeline de ketum davrandı. Aşkın büyüğü bozulur, tinselliği yiter korkusu ile kıızı çok üzdü.

Buluşuyorlar, bakıyor bakıyor kızın gözlerine, yanaklarına, saçına, dudağına bakıyor, kirpiğine, kaşına da, oradan aşağılara inmiyor, aynı yerde dönüp duruyor, bluzun altından fişkırان memelerini görmüyor. Kız bekliyor, bekliyor; ağzından umut ışığı olacak bir cümlecik çıkmıyor. “Ben dün sinemaya gittim, bir film izledim, çok güzeldi.” diyor. Film için güzeldi diyor da kıza sen güzelsin demiyor, kızın beklediği.

Buluşuyorlar, kızın gözlerine, yanağına, dudağına, saçına bakıyor da elini uzatıp okşayıvermiyor saçlarını. Kız bekliyor, bir cümlecik, o da yok. “Ben bu hafta bir roman okudum.” Kız umutlanıyor. Romanda aşk vardır, aşk derken sana âşığım, der m’ola? Romanı anlatıp bitiriyor, yok, demiyor.

‘Neredeyse okşayıp, sarılacaktım. Bizim âşıkların padişahı Karacaoğlan az daha beni azdırıp, yoldan çıkaracaktı. Yiğit sevdiğinden

soğur, sarılmayı sarılmayı. Hâlbuki benim aşkım sarılma aşkı değil.’

Buluşuyorlar, kızın gözlerine bakıyor, içine düşecek. Kızın gözleri parlıyor, bekliyor. “Ben bu gece Kerem ile Aslı hikâyesini okudum.” “Tamam,” diyor kız, ‘işte burada diyecek.’ “Çok büyük bir aşk yaşamışlar.” diyor da başka bir şey demiyor o.

‘Az daha diyecektim, büyü bozulacaktı, kendimi zor zapt ettim. Dayanılacak gibi bir şey değil, büyü bozulmasın diye çabalarken onun güzelliği karşısında büyüleniyorum, ey erenler ben nideyim, ne yapayım? Nasıl sabredip de durayım bu güzelin yanında? Bunca zaman katlandığım zorluklar heba mı olsun? Bir çare! Çare yok, çare sabır. O yarıştığın âşıklar ne çileler çektiler. Dur hele sen, daha neler var neler.’

Buluşuyorlar, bakıyor, kızın dal boynuna bakıyor, gözlerine gözünü diyor, yanaklarının üzerinde geziniyor, dudaklarını yiyor gözleriyle. Kız kendisine doğru iyice yaklaşıyor, gözlerini kapayarak onu öpmesi için cesaretlendirmeye çalışıyor. O kollarını kaldırıyor, iki elini açıyor, yanaklara uzanacakken kolları yana düşüyor, büyü bozuluyor.

Kız çok üzgün, herkes ‘sen güzelsin’ demiş neye yarar, o demedikten sonra. Kız şaşıyor, ‘Niye amma?’ Sevmiyor dese bırak sevmeyi deliler gibi âşık olduğunu duymuşluğu var. Bu işe şaşım şaşım şaşıyor. Nedenini bir türlü bulamıyor.

Buluşuyorlar, elinde bir kitap; aşk şiirleri antolojisi. Kız seviniyor. O açıyor kitabı, seçkilerin de en seçmecesini aşk şiirlerini okuyor. Bir de güzel okuyor ki kız kendini şiirin musikisine kaptırıyor, başını onun omuzlarına koyup gözleri kapalı dinliyor. Kız bu kabulden sonra çok çok ümitleniyor. ‘Aşk şiirleri okudu, omzunda da yer verdi, bu işin sonuna geldik herhâlde.’ diye düşünürken “Nasıl, şiirleri beğendin mi, ben de güzel okuyabildim mi?” sözleri kızın kulağında yankılanıyor, başı uğulduyor. Başka bir şey söylemiyor o.

‘Deli,’ diyor kız, ‘bu oğlan deli, mecnun yahu!’. Kız bilmeden çok isabetli bir yargıda bulunuyor. Mecnun tabii, Mecnun’la yarışan, onu geçmeye çalışan, Mecnun’dan da mecnun olacak, kız bildi.

Telefon çalıyor, açıyor kız, telefonun öbür ucunda o. “Dinle!” diyor. “Sen, Zühre yıldızından da güzelsin, dedi Zühre’ye

Tahir...” diye devam ediyor okumaya. ‘Sen, Zühre yıldızından da güzelsin’den gerisini duymuyor kız. Mutluydu, duymak istediğini duymuştu.

Buluştular, kız hiç sorgu sual etmeden sarıldı ona. O şaşkın, ne yapacağını bilemedi önce, güzelinden gelen tüm vücudunu kuşatıp fethedince teslim oldu, kucakladı kıızı; öptü, öptü, öpüştüler. Büyü bozulmuştu, umurunda değil. Doğa hükmünü yürütmüş, büyüü kim takar!..

KORONALI GÜNLER

Her musibetten bir keramet
Her musibette bir nimet

Yazmaya başladım nihayet
İstiyordum yazmayı
Üşengeçlik vuruyordu ket

Oysa hayatım bir roman
Yazacağım ama ne zaman
Erteliyorum durmadan

Yazmak için sükûnet
Sabır gerekti nihayet
Geldi sonunda hidayet

Sardım hayat denen şeridi geriye
Neler neler bırakmışım geride
Gelsin kalem kâğıt beriye

İzcilikten anılarım bir hazine
Siyasal yaşantım keza yine
İçiyorum bir yandan yazıyorum
İşte!..

Mehmet ÇETİN

ADANA DEVLET TİYATROSU NİSAN 2026 PROGRAMI

	NİSAN 2026	RAMAZANOĞLU SAHNESİ	01 BURDA PGM SAHNESİ
16	PERŞEMBE		AŞK LİSTESİ
17	CUMA	BERNARDA ALBA'NIN EVİ	
18	CUMARTESİ(M)	BERNARDA ALBA'NIN EVİ	
18	CUMARTESİ(S)	BERNARDA ALBA'NIN EVİ	
19	PAZAR(M)		
19	PAZAR(M)		
20	PAZARTESİ		
21	SALI	* BÜYÜLÜ PRENS (Ç.O.) (11.00-14.00)	* HELEN VE SELEN İLE ORMANDAN ÇIKIŞ (Ç.O.) (14.00)
22	ÇARŞAMBA	BÜYÜLÜ PRENS (Ç.O.) (11.00-14.00)	HELEN VE SELEN İLE ORMANDAN ÇIKIŞ (Ç.O.) (14.00)
23	PERŞEMBE	BÜYÜLÜ PRENS (Ç.O.) (11.00-14.00)	HELEN VE SELEN İLE ORMANDAN ÇIKIŞ (Ç.O.) (14.00)
24	CUMA	BÜYÜLÜ PRENS (Ç.O.) (11.00-14.00)	
25	CUMARTESİ(M)		
25	CUMARTESİ(S)	BÜYÜLÜ PRENS (Ç.O.) (14.00)	
26	PAZAR(M)		
26	PAZAR(M)		
27	PAZARTESİ		
28	SALI		KOMİK PARA
29	ÇARŞAMBA	ÜÇ KEDİ BİR DİLEK (FİLOZOF ÇOCUKLAR PROJESİ) (Ç.O.) FUAYE (11.00)	KOMİK PARA
30	PERŞEMBE	ÜÇ KEDİ BİR DİLEK (FİLOZOF ÇOCUKLAR PROJESİ) (Ç.O.) FUAYE (11.00) **DİKTAT	KOMİK PARA

* VAN DT
** PRÖMIYER*

* DİYARBAKIR DT

Prof.Dr.Meral ATICI
Ç.Ü. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Ana Bilim Dalı
Öğretim Üyesi

(Derneğimiz Kaman Sanat Galerisinde ayda bir sanat söyleşilerine
tekrar başlanmıştır sanat severleri bekliyoruz)

Değerler
&
Sanat

28 Mart 2026 Cumartesi Saat:14.00

ARD
ADANA
RESSAMLAR DERNEĞİ

ADANA RESSAMLAR DERNEĞİ KAMAN SANAT GALERİSİ

III. ORJİNALİST ART GALLERY
TARSUS INTERNATIONAL ARTIST
RESIDENCY & WORKSHOP

30 March - 6 April

• Chermin Vidorı — Italy
• Alex Raynham — UK
• Beşir Bayar — Türkiye
• Canseven Bahçeci — Türkiye
• Remzi Karabulut — Türkiye
• Lutfi Haseoğlu — Türkiye

• Ümit Aslan — Türkiye
• Becel Kim — Korea
• Gyunson Lee — Korea
• Kyuja Lee — Korea
• Seçil Coşgun — Türkiye

WYNDHAM ST. PAUL TARSUS
Kızılmarat Mahallesi, Kemal Tursunbay, 2721 Sk.
No:38 D:1, 33400 Tarsus/Mersin/Türkiye

EXHIBITION OPENING
4 April - Saturday, 14.00

2026

www.ortjinalistartgallery.com

ÇUKUROVA DEVLET
SENFONİ ORKESTRASI

17 NİSAN/APRİL
CUMA/FRIDAY
20.00

ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
KONSER SALONU

"23 NİSAN ULUSAL
EGEMENLİK VE ÇOCUK
BAYRAMI" KONSERİ

24 NİSAN/APRİL
CUMA/FRIDAY
20.00

ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
KONSER SALONU

Self / Conductor
Valid AGAYEV

Solist / Soloist
Kuzey KAS
"Piyano"

Solist / Soloist
Elifnaz ERTÜĞRUL
"Piyano"

Self / Conductor
Maximilian Cem HABERSTOCK

Solist / Soloist
Jamal ALIYEV
"Violyoncel"

Solist / Soloist
Defne ÜZER
"Keman"

Solist / Soloist
ÇFD Çocuk Korusu

Program
J.HAYDN "PIYANO KONÇERTOSU NO:11 HOB.VIII.
J. S. BACH: PIYANO KONÇERTOSU. NO.5 BWV 1056
D.KABALEVSKİ KEMAN KONÇERTOSU (1.BÖLÜM)
ÇOCUK KORUSU ESERLERİ

2026

Seyhan Belediyesi - Kültür Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü
Nisan 2026 Yaşar Kemal Kültür Merkezi Etkinlikleri

14 Nisan 2026 Salı	PRG 20.30-22.30	SERGEN DEVECİ-KETENPERE / OLAN STAND-UP	360 AGENCY MANAJERLİK ORGANİZASYON
15 Nisan 2026 Çarşamba	PRG 11.00-14.00	SBŞT BİR AĞAÇ MASALI ÇOCUK OYUNU	SEYHAN BELEDİYESİ KÜLTÜR SANAT ve SOSYAL İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ
15 Nisan 2026 Çarşamba	PRG 20.00 - 22.00	KADINLIK BİZDE KALSIN (YASEMİN YALÇIN) ÇAĞATAY DİNÇER: 533 962 44 03	MOTTO YAPIM ORGANİZASYON
16 Nisan 2026 Perşembe	PRG	SBŞT YETİŞKİN OYUNU	SEYHAN BELEDİYESİ KÜLTÜR SANAT ve SOSYAL İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ
17 Nisan 2026 Cuma	11.00-14.00	SBŞT BİR AĞAÇ MASALI ÇOCUK OYUNU	SEYHAN BELEDİYESİ KÜLTÜR SANAT ve SOSYAL İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ
17 Nisan 2026 Cuma	PRG 19.30 - 23.00	DENİZ GÖKTAŞ STAND-UP GÖSTERİSİ	TUZ BİBER ORGANİZASYON
18 Nisan 2026 Cumartesi	PRG 20.00-21.30	ŞCAPIN'IN DOLAPLARI RÜŞTÜ SAPARCA: 553 239 91 52	TİYATRO TERSPEKTİF
19 Nisan 2026 Pazar	PRG 13.00	SBŞT BİR AĞAÇ MASALI ÇOCUK OYUNU	SEYHAN BELEDİYESİ KÜLTÜR SANAT ve SOSYAL İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ
22 Nisan 2026 Çarşamba	PRG 11.00-14.00	SBŞT BİR AĞAÇ MASALI ÇOCUK OYUNU	SEYHAN BELEDİYESİ KÜLTÜR SANAT ve SOSYAL İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ
23 Nisan 2026 Perşembe	17.00-19.00	23 NİSAN ETKİNLİĞİ	SEYHAN BELEDİYESİ KÜLTÜR SANAT ve SOSYAL İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ
24 Nisan 2026 Cuma	PRG 11.00-14.00	SBŞT BİR AĞAÇ MASALI ÇOCUK OYUNU	SEYHAN BELEDİYESİ KÜLTÜR SANAT ve SOSYAL İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ
24 Nisan 2026 Cuma	PRG 20.30-22.30	DUL - BERK KARAN STAND-UP GÖSTERİSİ	TUZ BİBER ORGANİZASYON
25 Nisan 2026 Cumartesi	PRG 15.00 - 17.00	PİJAMASKELİLER ÇOCUK TİYATRO OYUNU	KUMBARA SANAT MERKEZİ
26 Nisan 2026 Pazar	PRG 13.00	SBŞT BİR AĞAÇ MASALI ÇOCUK OYUNU	SEYHAN BELEDİYESİ KÜLTÜR SANAT ve SOSYAL İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ
26 Nisan 2026 Pazar	PRG 19.00 - 20.30	İÇİMİZDEKİ ŞEY TAN TİYATRO OYUNU	EKER PRODÜKSİYON

FARKLILIKLAR
KARMA

Sergisi

Sergi Açılışı
8 Nisan 2026, Çarşamba
Saat: 18.00

Sergi Kapanışı
26 Nisan 2026

Sergi Yeri
ELARIS ART GALERİ
Cevat Yurdakul Cad. Çetin Apt.
Zemin Kat. Seyhan / Adana
Cep: 0537 855 31 44 - 0536 661 49 11

Özge Nalın Usta

Fatma Tugay

İnci Gürray

İnci Kızılcık

Hatice Seher Oval

Kafke Sahit

Lale Güllüoğlu

Nihal Cınarlar

ABB Şehir Tiyatroları 2026 Nisan Programı

7 Nisan 2026 Salı Saat 20.00 Hedda Gabler
8 Nisan Çarşamba Saat 20.00 Hedda Gabler
11 Nisan 2026 Cumartesi Saat 13.00 Geçmem Gerek
11 Nisan 2026 Cumartesi Saat 20.00 Hedda Gabler
14 Nisan 2026 Salı Saat 20.00 Bir Takım Azizlikler
18 Nisan 2026 Cumartesi Saat 20.00 Bir Takım Azizlikler
25 Nisan 2026 Cumartesi Saat 13.00 Geçmem Gerek
25 Nisan 2026 Cumartesi Saat 20.00 Papaz Kaçtı
29 Nisan 2026 Çarşamba Saat 20.00 Papaz Kaçtı

art+iz
SERGİ GRUBU

14. Uluslararası Portakal Çiçeği Karnavalı kapsamında
1-7 Nisan 2026 tarihleri arasında
Kazım ARTUT, Emine KARATAŞ, Gülçin EŞLİK ÖĞRÜ,
Memet ÖZBİLİR, Alp EŞBER ve Ramazan BALTACI'nın
oluşturduğu ART+İZ Sergi Grubu tarafından
düzenlenecek "Fragman Karma Resim Sergisi"nin
açılışını onurladığımızı dileriz.

Açılış: 1 Nisan 2026 / 18.00
Yer: Adana Tabip Odası Kültür ve Sanat Merkezi
Adres: Güzelialı, 8101. Sk. No:10, 01170 Çukurova / Adana

2026

ARD
ADANA
RESSAMLAR DERNEĞİ

KARMA RESİM SERGİSİ

BAŞAK KEKİLLİ MEHMET EMRE
DİLEK DOĞANSEL TEVHİK GÖKDEMİR
GÜLDEN İNKAYA TUBA TERBİYYİ KURT
HALİL AKTAKAS TUBA ŞERBETÇİ
SEVAL EROĞLU UĞUR UMUT
SALİME KAMAN YASEMİN YILMAZ
SEVİNÇ KÖKENLER

Açılış: 01 Nisan Çarşamba 17:30
Sergi: 01-05 Nisan 2026

Yer: ADANA RESSAMLAR DERNEĞİ KAMAN SANAT GALERİSİ

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKÖLOJİ ARAŞTIRMALARI MERKEZİ ETKİNLİĞİ

"Din ve Sanat"

Konuşmacı: Prof. Dr. Hasan Kayıklık
ÇÜ İlahiyat Fakültesi
Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi

Tarih: 29.04.2026, Çarşamba | Saat: 15.30 | Yer: Adana Çiftçiler Birliği Salonu,
Ulu Cami Mah. Abidinpaşa Cad. No:76 Seyhan/ADANA

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKÖLOJİ ARAŞTIRMALARI MERKEZİ ETKİNLİĞİ

"PROTEİN, YAĞ VE ZEKÂ:
İNSANLIĞIN BİLİŞSEL EVRİMİNDE
BESLENMENİN GÜCÜ"

Konuşmacı: Prof.Dr. Serap Göncü
ÇÜ Ziraat Fakültesi Zooteknik Bölümü Öğretim Üyesi

Tarih: 15.04.2026, Çarşamba | Saat: 15.30 | Yer: Adana Çiftçiler Birliği Salonu,
Ulu Cami Mah. Abidinpaşa Cad. No:76 Seyhan/ADANA

**ANAOKULU
İLKOKUL
ORTAOKUL**

2023 DOĞUMLULAR

**ADANA'NIN
TEK IB PYP
ANAOKULUNDA
ÇİFT DİLLİ
EĞİTİME BAŞLIYOR.**

Detaylı Bilgi için **0530 463 97 65**

minecan.com.tr

“EĞİTİMDE FARKLILIK”

**35.
Yıl**